

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדוק שליט"א

בני ברק - אלעד

שנה י"ג גליון תרכ"ז

נצבים וילך

כ"ג אלול תשס"ט

כי קרוב אליך הדבר בפיהך ובלבבך לעשותו

בעיר קראקא חי מוזג יהודי אשר התפרנס בדוחק מבית מוֹיגה קטן, לילח אחד גילו לו בחלום כי כדאי לו לנסוע לעיר פראג, ושם מתחת לגשר המולך אל ארמון המלך, הוא ימצא אוצר גדול הטמון באדמה, היהודי התעורר מהחלום והחליט לנסוע לפראג, הנסיעה היתה ארוכה מאוד, אך הרצון לזכות באוצר גדול נתן לו כח להתגבר על כל קשיי הדרך.

כאשר הגיע לפראג הוא שמ מיד את פעמיו אל הגשר המולך לארמון המלוכה, אולם לדאבון לבו נוכח לדעת שהגשר מוקף עם חיילים השומרים עליו מפאת קירבתו לארמון המלך, היהודי הסתובב בתוך הסביבה במשך שעות מספר כשעיניו רואות את הגשר, רואות וכלות.

למחרתו הוא שוב הגיע למקום הגשר, צער רב מילא את לבו על שנסיעתו הארוכה תאבד לריק, ויחי ביום השלישי ניגש אליו לפתע חייל אחד ושאלו מדוע הוא מסתובב זה כמה ימים סביבות הגשר, בלית ברירה סיפר לו היהודי על חלמו.

פריץ הגוי בצחוק גדול ואמר: יהודי, אל לך לשים לב לחלומות, אף אני חלום חלמתי דומה לחלומך, ובו נאמר לי כי בעיר קראקא מתגורר יהודי – ופרט את שמו ושם אביו של היהודי הנ"ל – ובביתו מתחת התנור טמון אוצר גדול.

היהודי התרגש מאוד לשמע דבריו, והבין כי כל נסיעתו לפראג לא היתה אלא כדי לשמוע את דברי הגוי, מיד הוא חזר לביתו, והפר מתחת לתנור ומצא אוצר גדול של אבנים טובות ומרגליות, ונתעשר האישי מאוד.

סיפור זה ידוע ומפורסם לכל וחסידים ואנשי מעשה רגילים לספרו בכל מוצש"ק בסעודת מלוה מלכה, והנמשל הוא דהנה יהודים רבים סבורים שהצלחתם הרוחנית אינה תלויה בהם אלא כמה שמחוץ להם, ובמקום לעסוק בעבודת ה' הם מחפשים את אושרם והצלחתם במרחקים, אולם אין הדבר כן, מוטל עליהם לחפש היטב בהנהגות ביתם ובנבכי לבבם, ואין שום ספק שמי שאמנם יחפש באמת יגלה את האוצר בתוככי לבו וברשותו הפרטית, לכל יהודי יש אוצר רוחני יקר ובכוהו לגלות אותו ולהתעלות בדרכי התורה והמצוות עד אין שיעור.

הוא הדבר אשר אמר הכתוב "כי קרוב אליך הדבר בפיהך ובלבבך לעשותו", שידע האדם כי האוצר הגדול הוא אצלו בתוך לבבו, ואינו צריך לנסוע למרחקים כדי להגיע אליה, "כי לא בשמים היא", רק היא "בפיהך ובלבבך לעשותו".

תוכן העניינים

- לקח טוב ..... עמוד ג'
- שבת בשבתו ..... עמוד ה'
- דבש תמרים ..... עמוד ז'
- בשפתי צדיקים ..... עמוד ט'
- פרפראות לחכמה .... עמוד י"א
- ודרשת וחקרת ..... עמוד י"ג
- הקללה לברכה ..... עמוד ט"ו
- חוקים להורותם ..... עמוד ט"ז
- הילולא דצדיקיא ..... עמוד י"ח
- דבר בעתו ..... עמוד כ"א
- משולחן מלכים ..... עמוד כ"ב
- דברות קודש ..... עמוד כ"ה

להכנסת מודעות, ברכות מזל טוב,

הנצחת שם, לעילוי נשמת

ולכל שאר עניני המערכת

הארות והערות וכדו'

אפשר לפנות

להד"ר יושע פאליק שווארץ הי"ו

011-972-527617061

ברכות בכפליים

בשיר ושבחה הלל וזמרה, נברך ברכת מז"ט בשפה ברורה, למע"כ ידידנו הנכבד האי גברא יקירא, איש חי ורב פעלים תדירא, הוא הגבר אשר נתמנה ע"י מרן רביה"ק בעל דברי יואל זי"ע לנהל מוסדותינו הק' והמעטירה, וזה רבות בשנים עומד על הפקודים בתפארה, בונה ומקים עולמות של תורה,

הרה"ח ר' משה חיים ווייס הי"ד

מנכ"ל מוסדותינו הק'

לרגל השמחה הכפולה שבמעונו, קול ששון ושמחה בארמונו, בעזר צורו וקונו,

בהולדת נינו הבכור נ"ו אצל נכדו היקר הר"ר יואל יצחק יאקאב הי"ו - לאנדאן יע"א
בן חתנו החשוב הרה"ג ר' אלי' זאב יאקאב שליט"א אב"ד רמת אליהו ראשל"צ
וחתן ידידנו החשוב הרה"ח ר' אליעזר לעוו שליט"א - לאנדאן יע"א
נכד ידידנו הרבני הנגיד הרה"ח ר' ישעי' וואלף לעוו שליט"א א"ר אה"ק דקהילתנו הק' לאנדאן

ובהולדת נכדתו שתחי' אצל בנו היקר הר"ר עזריאל ווייס הי"ד
חתן ידידנו החשוב הרה"ח ר' משה מילער שליט"א

והנה כי כן יבורך גבר ירא ה' אביו ידידנו החשוב והנערץ זקן ונשוא פנים

הרה"ח ר' יהושע ווייס הי"ד

ותהי ברכותינו לראשו עטרת, ששמחות אלו יהיו עוד שמחות גוררת,
ובשכר כל מעשיו ופעליו הנאמנים, יזכה לראות בנים ובני בנים,
וימשיך להטיב לנו עוד רבות בשנים, ברב כח ואמיץ אונים,
בתבונה ובדעת אמונים, עדי נזכה לביאת משיח צדקינו,
ומלכינו כ"ק מרן רביה"ק בראשינו, במהרה בימינו, אמן.

המברכים באותות כבוד והערכה, המשתתפים עמו בשמחה,
יוסף יהושע גרין, יצחק ברוך אילאוויטש, גרשון כץ, פסח ראטה,
יקותיאל יצחק בראך, יחזקאל ראטער, צבי יודא ווייס

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים,
ע"ד מוסר והסידות נאמרים

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדוה את בני ישראל שימיה בפיחה, דהנה כתיב (משל ג, א) כתבם על לוח לבך, היינו שמו שזוכה לקדש ולטהר את עצמו מלוא קומתו רמ"ח אבריו ושם"ה גדיו, או רמ"ח אבריו ושם"ה גדיו הן הן גופי תורה, שהרמ"ח אברים ושם"ה גדים, המה נגד הרמ"ח מצות עשה ושם"ה לא תעשה, ואך שלא כל אחד ואחד זוכה לכזה לזה, ועל כל פנים צריך ללמוד התורה שעל ידי לימוד התורה יתקדש ויטהר, ויש שאינו זוכה גם ללימוד התורה צריך עכ"פ להתפלל שיזכה ללימוד התורה, ושיעורב לפניו עתירתו ויקבל לרצון כאלו לומר התורה, והו ועתה כתבו לכם את השירה הזאת, היינו כתבו את השירה הזאת לכם לעצמיכם שאתם בעצמיכם תהיו גופי התורה וכמו שכתוב כתבם על לוח לבך, וכנזכר לעיל ולמדוה את בני היינו מי שאינו במדרגה זו צריך עכ"פ לבחינת לימוד התורה וכנזכר לעיל, שימיה בפיחה רצה לומר מי שאינו יכול לזכות גם ללימוד התורה צריך עכ"פ להיות התורה בפיו שיתפלל תמיד שיזכה לכרתה של תורה וגם זאת תקובל לרצון. (אמרי אלימלך)

★

ממרים הייתם עם ד', י"ל שהגם כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, עכ"ז צריך לידע אשר גם בשעת העבירה הקדוש ברוך הוא נותן לו כח חיל לעשות העבירה רק מחמת המימות נתאוה ותבערת היצר הרע אשר לא ינוח ולא ישקוט בעל כרחך, נלכד ברשתו, ובכח שנותן לו הש"ית עושה העבירה ר"ל, וזה פי הפסוק ממרים הייתם עם ד', היינו גם בעת שאתם ממרים ומכיעים למקום, בעת ההיא תדויו עם ד' ותדעו שכל הוא מכחו יתברך שמו, ואז אין העבירה כל כך, אבל מי שיעורב עבירות וסוכר שאין רואה אותה, ומסיר השגרת הבורא בעת ההיא או לו ואזי לנפשו. (עטרת ישועה)

אם יהיה נדחך בקצה השמים, ראוי לעיין דמקצה הארץ הוי לי' למיור דאמו נידחין בשמים הן, ומה נעמו לזיך דברי פה קדוש אדוני אבי מורי ורבי הרב הגדול קדוש יעקב וללה"ה דגם העבירה שהוא נדה ואינה קרב לפרגוד אם יש בה קצת כוונה לשמים ה' ברהמיו ירצהו, והו אם יהיה נדחך בקצה כו' רצה לומר בקצה וסוף הדבר יגיע ממנו לשמים, אוי מניצוץ זה יקבצך כו' ודפח"ת, וקרוב לזה דברי קדוש ישראל הבעל שם טוב במליצה עבוד עם קדוש שכל מה שעושים סוף מעשה הוא לז' גם העושה והאנאה הכל למען ה' שיחזיק בנו לתורה שיכבד שבת לישא בעול וצדקה דרי כי הכל עשוי לשם שמים, ע"כ דברי פה קדוש. (נועם מגדים)

★

ויכתב משה את התורה הזאת וכו' הקהל את העם, יש לרמוז בפרשה זו גודל מעלת להסתופף בצל הצדקים, ואל יאמר האדם טוב לי לשבת בביתי השקט ושאנן, ולבקר בחיכלי בלימוד ספרי מוסר, אשר כם אמצא דרך לעבודתו יתברך שמו, ומה לי העושה הזה לכתת רגלי ולבטל מלימודי, לא זה הדרך ישכון אור, כי מעת שזכינו לאור הבעל שם טוב ז"ע הוא הורה לנו דרך האמת וגלה הסוד במעלת דיבוק אל הצדקים לאורו נסע ונלך, לשמוע ולקבל מהם העצות לעבודת השם יתברך ולקבל עול מלכות שמים, כאשר אמר אדומ"ץ הרב הקדוש מוה"ר אלימלך ז"ל על איש אחד אשר חשב בלבו לעשות כן למנוע דרכו מנתיבות היושר כידוע, אשר עליו הכתוב אם יסתר איש במסתרים ואנכי לא אראנו, והו הדבר מרומז בפרשת הקהל, שקרא המלך ספר משנה תורה אף שהחומש מצוי הוא ביד כל איש ואיש, והיה יכול לקרות בעצמו אף על פי כן עשה הפעולה בלבב כל איש מכני ישראל כמו שכתוב למען ישמעו ולמדו ליראה את ה' וגו'. (תפארת שלמה)

אתם נצבים היום, כבר אמרתי כמה פעמים שצריך האדם להיות תקף בדעתו, כמו שאמרתי כמה פעמים בשם אדמו"ר הרב הקדוש מראפשיץ ז"ע בפירוש הפסוק (ישעיה מ, כו) ספר אתה למען תצדק, רצה לומר שיכפר וידבר האדם בינו לבין קונו שהוא צדק בדין, עד כאן ד"ק, על כן אמרתי נצבים לשון תקיפות כמו שכתוב (במדבר טו, כו) ודתן ואבירם יצאו נצבים, פירש רש"י בקומה זקופה, והנה היום זה ראש השנה כידוע (וזה ה"ק שם) על כן אמרתי אתם נצבים היום רצה לומר בתקיפות וכל אחד יצדיק את עצמו כל איש ישראל רצה לומר כל איש אפילו מי שהוא שפל בעיני עצמו יהיה תקף והוק בעיני עצמו, ויברך וישבח שהוא ישראל, רצה לומר אשר הוא ברוך הוא מורע היהים והבדילנו מן התועים וכאן קודם ראש השנה שכל אחד מישראל נודע שפלותו יהיה שמוח בחלקו כי הוא ישראל, והו כל איש ישראל רצה לומר יהיה חזק ותקף בעיני עצמו כי הוא ישראל, השם יתברך יעזרנו.

★

אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקדך, שמעתי בשם הבעל שם טוב דהכי פירושו לא מבעיא אם תהיה התשובה כולו לשם שמים, או ודאי הוא טוב, אלא אפילו אם הוא רק מחצה על מחצה, ויש בו כחינה וכוונה שלא לשם שמים גם כן, כגון שאומר במחשבתו הלא אני מיוחם ועשיר וכן טובים ובעל מדות טובות, אם אקבע גם עתים לתורה, וודאי אז יהיה לי שם טוב וכו', ויש בו קצת לשם שמים, כגון לפרנס מי שלומד עמו, והו שאמר אם יהיה נדחך פירש שגם בתשובתך תהיה נדה, ושלא בשלימות גמור, אלא בקצה השמים פירוש בקצה אחד יהיה לשם שמים, אפילו הכי משם יקבצך ה' אלקדך כי מתוך שלא לשמו יבא לשמו. (בעל שם טוב)

צדקת רבי מאיר בעל הנס

כולל עצי הים

ב"ב

ארץ הקודש תובב"א

אלקא דמאיר עננו

תודה וקול זמרה

ברגשי הודאה והערכה, נשגר בזה כוס של ברכה, קדם ידידו החשוב הנכבד והנעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה, עושה חסד לאלפים לאות ולמופת, חן וחסד על פניו חופפת, רב פעלים לתורה ולתעודה, כל פה אליו יודה, לבו ער וחם לכל דבר שבקדושה, עומד תמיד הכן לימין כוללינו הק' בנהורא נפישא,

ובמיוחד נביע לו תודתינו על בואו בעזרתנו ברוח נדיבה ומסורה, בעריכת המגבית השנתית לטובת כוללינו המועטירה, ה"ה

הרבני החשוב הנכבד איש חי ורב פעלים

יהושע טעלער שליט"א

נבאי נאמן דקהל יטב לב ד'סאטמאר קרית יואל יע"א

לרגל שמחתו בנישואי בתו המהוללה שתחי

בסימן טוב ובמזל טוב ובשעטו"מ

יהוש"ע קה יושיעך, בשכר פעליך,

ויה"ר שתזכה לראות ולרוות רב תענוג ונחת מכל יוצאי חלציק, ותזכה להמשיך במעשי צדקה וחסד לאורך כל ימי חיך, ואלקא דמאיר יענך, להניח ברכה אל תוך ביתך.

בברכת כתיבה וחתימה טובה

הנהלת הכולל

שבת בשבתו

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים,
על פרשת השבוע ערוכים וסדורים

מיד שב את שבותך ורחמך, כמשארז"ל (שבת קיח) אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלים ושב וקבצך מל העמים בגי' וזה יהיה לכשיבוא המשיח ע"ה. (שמנה לחמו)

ע"י שמירת שבת יכולים לקשר עצמם באהבה ויראה

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל. נ"ל על דרך מוסר, דהנה איתא בזוה"ק (ח"ב דף טפ.) דמצות שבת שקולה לקבל אורייתא כולא, ומאן דנטר שבתא כאלו נטר אורייתא כולא וכו'. וצל"ד למה מצות שבת שקולה כנגד אורייתא כולה, ואפשר לומר על דרך זה, דהנה איתא (שבת פח.) בשעת מתן תורה כשאמרו ישראל נעשה ונשמע היו המלאכים קושרים לכל אחד ואחד מישראל שני כתרין אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע. ויש להבין ענין כתר שהיו קושרים לישראל עד"ז, שבחינת כתר הוא בחינת מקיף (ע"ה ש"כ פ"ג) שלא יצא חוץ לגבול, שהיא בחינת יראה שירא לצאת ח"ו מבחינת רשות היחיד בעולמו, לרשות הרבים שהוא הסטרא אחרא, ומאמין באמונה שלמה באחדות הבורא ב"ה שהוא מלא כל הארץ כבודו ומחיה ומהוה כל הנבראים כמ"ש (נחמיה ט ו) ואתה מחיה את כולם, זה הבחי' כתר שהיו קושרים לישראל שלא יצאו חוץ לגבול ח"ו על ידי בחינת אהבה ויראה והתפארות מאת הש"י. ובחינה זו צריכה להיות הן בבחינת עשיה שהוא מעשה ודבור, והן בבחינת שמיעה שהיא בבחינת מחשבה, וזה שהיו קושרים שני כתרין לכל אחד ואחד, וזכו לזה מחמת שאמרו נעשה ונשמע. ובשעת מתן תורה כשאמרו ישראל נעשה ונשמע היה להם בחינת השני הכתרין הנ"ל, ואח"כ כשחטאו כתיב (שמות לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עידי וגו', רק בשבת כששומר שבת כהלכתו במחשבה דבור ומעשה יכול לבא גם כן לבחינה זו, לכך מאן דנטר שבתא כמאן דנטר אורייתא כולא, והענין עד"ז מחמת ששומר את עצמו מט"ל מלאכות שהם גימט' ג"פ אחד, מרמז שמאמין באמונה שלמה באחדות השי"ת ומקשר את עצמו בג' בחינות האבות אהבה ויראה והתפארת שלא לצאת חוץ לגבול ח"ו, וזהו וילך משה, דהנה כנסת ישראל יש בהם ג' בחי' כהנים לויים ישראלים ר"ת יל"ך שהוא מרמז נגד ג' בחי' אבות הנ"ל (ת"ז בסופו ת' ג' קמ). וזהו וילך משה, שמשה היה בבחינת מקיף בג' בחינות אלו שלא יצא חוץ לגבול ח"ו, מחמת בחינת שבת כנ"ל. וידבר את הדברים האלה, פירוש הדברים האלה מרמז על בחי' שמירת שבת מט"ל מלאכות כמו שדרשו רז"ל (שבת ע.). וזהו וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל, פירוש שדבר אל כל ישראל להיות בבחי' שבת, לשמור את עצמו מט"ל מלאכות, ויגרום שיוכל לקשר את עצמו בבחינת אבות אהבה ויראה והתפארת שלא יצא חוץ לגבול מבחי' רשות היחיד בעולמו לבחינת רשות הרבים מקום הסטרא אחרא, ובזכות זה ובא לציון גואל במהרה בימינו אמן סלה כ"ר.

(בת עין)

בשבת כ"א מרגיש יראת שמים ועי"ז מנצחין המסטינים

אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם, וי"ל אשר על ידי מצות שבת קודש אנו מנצחין את כל המסטינים, ואמרו ז"ל מתנה טובה יש לי בבית גזני ושבת שמה, ואיתא בספרים אשר המתנה היא שכל אחד מרגיש יראת שמים בשבת קודש, ואמרו ברמז אשר מתנה טובה עם בבית גזני עולה יראת שמים, וזה הרמז אתם במ' רבתי, עולה מתנה טובה בבית גזני, אשר בזה אנו נצבים בראש השנה הנקרא היום, ועל כן כל הפסוק אתם נצבים היום כלכם לפני הויה אלהיכם, עולה "מתנה יראת", וכנ"ל שזוהו המתנה בשבת שמרגישין יראת שמים כל אחד לפי ערכו, ובוהו מנצחים את הדינים. (אמרי נועם)

בשבת יש לנו קומה זקופה והרמת ראש

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם, היום הוא שבת קודש, כמד"כ אכלוהו היום כי שבת היום, ואיתא בזוה"ק (ח"ב ה.) שבת איהו יומא דנשמתין ולא יומא דגופא כלל, והנה טבע בהמה וחי' שהולכים בכפיפת ראש, ואינם יכולים להביט למעלה השמימה, וכד"כ בנבוכדנצר שאחר שנה' שוב לאדם אמר עיני לשמיא נטלית, וכמו כן האדם שאינו מיושב בדעתו והוא מבולבל הולך בכפיפת ראש, ואינו יכול להרים ראש, וזהו אתם נצבים כולכם היום, בש"ק כל אחד הוא בבחי' אדם ובר דעת, שמרים ראש ונצב בקומה זקופה. (בית אברהם)

השבת קודש מגיין עלינו בראש השנה

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם וגו'. וי"ל עד המבואר בספר"ק שר"ת ת'קעו בחודש ש'ופר הוא שב"ת, כי זכות קודש מגיין עלינו ביום הכסא הבע"ל, וי"ל כי שני המלאכים הממונים על הכתיבה ועל החתימה המבואר (בתקוני זוהר ת' נה דף טפ.) ששגם כתביאל חתמיאל הם מספר ג"ר שב"ת, זה ג"כ נרמז בזה אתם נצבים היום שהמעמד שלנו בר"ה הנקרא היום, הוא בכח זכות שב"ק, ורומז במלת את"ם שר"ת א"ם ת'שוב מ'שבת, וכן כל הכתוב הזה את"ם נצב"ם היו"ם כלכ"ם לפני הויה"ה אלקיכם עולה שב"ת קודש, שבוכות שבת קדש יהיה לנו כתיבה וחתומה טובה אמן. (המרא טבא)

ע"י השבת זוכים לעשות תשובה שלימה

ושבת עד ה' אלקיך, שב"ת אותיות תש"ב שב"ת בש"ת, שתשמור שבת כהלכתה, וממילא תשיג בושת ממעשיך הקודמים, עד שתשוב באמת לפניו יתברך ותתעלה להיות בבחי' עד ה' אלקיך, כי הוא שוכן את דכא. (צמח צדיק)

שבת שקולה ככל היום מצוות

ושב ה' אלהיך את שבותך ורחמך, את שבותך ורחמך אותיות ואך שבתות כרמ"ח, ששבת שקולה כרמ"ח מצות התורה, את שבותך אותיות אך שבתות, ר"ל אם תשמרו אך את השבתות אז

מפעל החסד "ידי משה"

ע"ש כ"ק מרן רבינו משה בהגה"ק רבי חיים צבי זי"ע

שע"י התאחדות האברכים דחסידי סאטמאר
בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ע"ש כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זי"ע

המשרד: רח' קדושת יו"ט 17 שיכון קרית יואל בני ברק, טלפקס: 6168833

אורך ימים ושנות חיי"ם

בשם מאות משפחות אנ"ש הנהנים מפעולותינו, נסגר בזה מיטב ברכותינו ואיחולינו, קדם מעייכ ידידינו ומכובדינו, האי גברא יקירא, רודף צדקה וחסד תדירא, תומך נלהב לכל קדשי קהילתנו המעטירה, חיי"ם שיש בו כל מידה נכונה, תומך מפעלינו בכל עת ועונה, שמו מהללים בשפתי רננה

הרבני הנגיד הזכבר, בעל צדקה וחסד

מוה"ר חיים קאהן הי"ו

אב"י בוויליאמסבורג יע"א

לרגל השמחה שבמעונו, רוממות קל בגרונו

באירוסי בנו הבחור החשוב שמו הטוב הולך לפניו ני"ו

עביג שתחי' בת ידידינו הרבני החשוב והנעלה

מוה"ד שלמה זלמן שטיין שליט"א

משב"ק אצל מרן רבינו הברך משה זי"ע ויברלח"ש מרן רבינו שליט"א

וצרופה ברכתנו המרובה, בכל לשון של הודאה וחיבה, שיזכה לרוות מיוצ"ח תענוג ונחת, מתוך אושר ועושר והרחבת הדעת, וימשיך לעמוד לימין קהילתנו הקדושה, ובשכר זאת יתברך בכל ברכאן דנפישא.

החותם למען שמו ברגשי אהבה והערכה
ש"ב:

פסח אהרן גרינוואלד

בשם מפעל החסד "ידי משה"

קרית יואל - בני ברק יצ"ו

דבש תמרים

פנינים יקרים, מבאר הפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים

אתם נצבים היום כולכם. יובן עפ"י המבואר בספרים כי קירותיו מעידין עליו, היינו לבו כמ"ש עה"פ ויסב הזקיהו פניו אל הקיר ואנשי ביתו, היינו אבריו כי הרשע עונותיו הקוקים על עצמותיו, ובהצדוק הזכות הקוקים כמ"ש כל עצמותיו תאמרנה וכו', והמצות בעצמן מליצין והעונות מקטריגין, וכן צריך לבא עם כל ימי השנה כמו שלבסוף צריך לבא עם כל הימים, ובהצדקים יום ליום יביע אומר, ובהרשעים ימים ידברו דברי קשות, והנה בעדות נאמר ועמדו שני האנשים כי בן קבלו הו"ל דבעדים משתעי קרא, והיינו אתם נצבים שאתם בעצמכם עדות, גם היו"ם הוא עד כל יום ויום של כל השנה, ונחמק העונות בתשובה ונחקקן זכיות במקומו והיינו לעברך ר"ל במקום שנחמק שעברת על מצות ה' כברית היא שמה יהיה נכתב ונחמק דברי חברית. **(ישמח משה)**

☆

אתם נצבים היום כולכם וגו', ונראה עפ"י"ש ביש"מ שמצינו כמה דברים שהן בעצמותן הרופן ומרין כמו מלח ותבלין ועם דברים אחרים הם טובים ולא יאכל תפל מבלי מלח, וכ"כ נמצא בכני אדם שבעצמותן נראים לכאורה בלתי יפים אבל בכללות כלך יפה אף נעים זה יש לו מדה טובה זו וזה מדה טובה אחרת לו, וע"כ לעולם אל יוציא עצמו מהכלל ע"ד האמור בתוך עמי אנכי וישבת הקב"ה משגיח על כלל ישראל ולא בפרטן ע"כ, וזשייה אתם נצבים היום דא ר"ה, כלכם דייקא לפני ה', ר"ל השי"ת גומל חסדים טובים לעמו ישראל לדונם כלכם יחד על כלל ישראל ולא בפרטן, כל איש

ישראל, ר"ל כל איש נידון בתוך הכלל כולו, והכל נסקרין בסקירה אחת דייקא ולא כל איש בפני עצמו. **(עצי חיים)**

☆

אתם נצבים היום כולכם וגו', איי במדרש אם אתם רוצים לעמוד בדון עסקו בתורה, מה כתיב למעלה ושמת את דברי חברית ואחריו אתם נצבים היום. ונראה בביאור הענין עפ"י"ד מרן רביה"ק זללה"ה בדברי יואל לפרש הפסוק אשרי הגבר אשר תיסרנו יה ומתורתך תלמדנו, ולכאורה קשה מאי מעליותא היא לאדם שהוא סובל יסורים הלא כתיב בכל צרתם לו צר, ודרשו הו"ל בזמן שאדם מישראל בצער שכינה מה אומרת קלני מראשי, אמנם ביאור הענין הוא כי כשם שאפשר לצאת ידי חובת קרבן ע"י עסק בתורה בפרשת קרבנות כדכתיב ונשלמה פרים שפתינו, הי"נ אם זוכה האדם אף אם נגזר עליו מלמעלה יסורים וצער יכול הוא לצאת ידי חובתו ע"י שלומד בתורה בפרשת נגעים ויסורים, ונחשב לו כאילו באו עליו יסורים בפועל, וז"ש אשרי הגבר אשר תיסרנו ה', אימתי שבהו של אדם שהקב"ה מיסרו ביסורים, באופן שמתורתך תלמדנו, היינו שיוצא ידי חובתו ביסורים וצער ע"י לימוד התורה בענינים אלו ולא שיבואו עליו בפועל ממש, עכ"ד הנחמדים. וז"ש המדרש אם אתם רוצים לעמוד בדון, פ"י לעמוד ולהשאר קיים שלא יוצטרכו לסבול בכל היסורים הללו, אזי עסקו בתורה, שע"י עסק התורה יחשב כאילו כבר בא עליכם.

(ביק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

אתם נצבים היום כולכם. וכוזה"ק איתא היום דא ראש השנה, ויבואר בכהקדם דברי המהר"י"ד מבעלזא זי"ע עה"פ לא תראה וגו' השב תשיכם לאחוך, והנה ידוע דהקב"ה הוא שומר משמרתה של תורה, וא"כ כודאי מקיים מצות השבת אבידה, ע"י שמסייע לבאים לטהר להשיכם אל הקדושה אחר שתעו מדרך שהלכו ונדחו, והיינו השבת אבידה, אכן הגם כי כביכול מקיים המצות מ"מ לכאורה הוי ליה כדן זקן ואינו לפי כבודו דפטור, והחוטא הלא לפעמים נשמתו כבר נטמאה ונתנטפה בזהמת החטא, וכביכול הוי זקן ואינו לפי כבודו להטפל לאבידה בזויה כזו, אולם כתב הרמב"ם ההולך בדרך הטוב והישר ועושה לפני משורת הדין מחזיר את האבידה בכ"מ אע"פ שאינו לפי כבודו, והשי"ת מתנהג בחסידות עושה גם כזה לפני משורת הדין ומסייע לבאים להטהר להשיכם אל הקדושה עכ"ד, ונמצא כי רק כאשר מתנהג הקב"ה במדת הרחמים אז זוכים בני"ו שיתנהג אתם לפני משורת הדין לקרבם ולהשיכם אליו, והנה איי במדי בשעה שישראל נוטלין שופריהן ותוקעין הקב"ה עומד מכסא הדין ויושב בכסא רחמים והופך עליהם מדת הדין לרחמים, ע"כ, ובה יבואר כונת הזוהר אתם נצבים היו"ם דא ראש השנה, כלכם לפני ה' אלוקיכם, כי ביום ראש השנה זוכין כל ישראל שהקב"ה מטהר אותם מכל זוהמה ומקרב אותם אליו ית"ש אל הקדושה, כי ביום הזה מתמלא עליהם רחמים ע"י תקיעת שופר ועושה לפני משורת הדין.

(הגה"צ ראש ישיבתנו שליט"א)

צדקת רבי מאיר בעל הנס

כולל עצי היים

ב"ב

ארץ הקודש תובב"א

אלקא רמאיר עננו

שי"ר וקול תודה

באותות הוקרה והודאה, נשגר בזה מעומקא דליבאה, ברכת מזלא טבא וגדיא יאה, קדם ידידינו היקר הנכבד והנעלה, מופלג בכל מידה ומעלה, אפריון נמטי' לר' שמעון, תומך תורה ולומדיה בעושר ובהון, וישראל עושה חיל, רודף צדקה וחסד לפרט ולכלל, כה"ן שיפה דעתו, בפי ישרים תהילתו, תומך נלהב לטובת כוללינו הקדושה, בעין יפה ובמידה מרובה וגדושה,

הרבני הנגיד המפואר, מוכתר בכל תואר

מזה"ר **שמעון ישראל כהנא** הי"ד

אב"י בעיר מאנטריאל יע"א

לרגל שמחתו באירוסיו בנו היקר והחשוב ני"ץ

בסימן טוב ובמזל טוב ובשעמו"מ

זכות החזקת תורה, ישפיע עליו שמחה ואורה, ויזכה לראות ולרוות מכל יוצאי חלציו רב תענוג ונחת, תורה וגדולה במקום אחת, וימשיך במעשי הצדקה והחסד לפרט ולכלל, ובשכר זאת יתברך בשפע והצלחה משמי מעל, ובזכות החזקת כוללינו ברוח נדיבה, יזכה לכתובה וחתימה טובה.

החותמים למען שמו בהודאה והערכה

הנהלת הכולל

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיו ובלבבך

בספר חסידים מובא מעשה ברשע אחד שאמר לחכם אילו הייתי מורה לי תשובה דבר אחד הייתי עושה ואפילו קשה לי ביותר, אמר לו אל תכזב וזוה תשובתך מקבלת, אמר לו זה אקבל אעפ"י שקשה לי ביותר, כשבא לגזור אמר בלבו אם ידעו כי אני אומר אמת גזלתי יתלונני ואם אומר שקר אכזב, פעם אחת הפקיד לידו המלך את הכלי שהי' כסף וזהב בו, והי' יצרו אומר לגזלו, חשב בלבו אני צריך לישבע על שקר ואעבור על מצות מורי, נמנע והלך לו, כך שב על כל עונותיו, וכ"כ בספר בני יששכר שבעל תשובה יזהר מאד שלא לשנות דיבורו ויהי' דובר אמת בלבבו ולז"א כי קרוב אליך הדבר מאד רק שתקבל בפיו ובלבבך שיהי' תוכו ככרו עי"ז תזכה לעשותו.

בפיו ובלבבך לעשותו

שמעתי מצדיק אחד וגדול בשם הרב הקדוש הקדושת יו"ט זיע"א, כי כ"ק א"ז מצאנו זיע"א אמר פעם הדברי תורה דלהלן בדרך דבדחיותא, על הפסוק כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיו ובלבבך לעשותו, והפסיק בין מלת ובלבבך – ובין מלת לעשותו, כלומר כי קרוב הדבר מאוד בפיו ובלבבך, אבל לעשותו עדיין רחוק מאוד, והתאונן על זה מאוד.

(עטרת חיים)

ואנכי הסתר אסתיר פני

הרה"ק ר' מנחם מענדל מווארקא זי"ע, אמר בזה הלשון: אזוי ווי קינדער שפילן זיך אין באהעלטענישן, און דאס קינד וואס באהאלט זיך שרייט איך האב מיך בעהאלטן, זוך מיך, אין דאס קינד וואס האט דעת, לויט דעם קול וואס ער איז ארויס געגאנגען, זוכט ער נאך ביז ער געפונט, אזוי איז דא אויך השי"ת שרייט "איך האב מיך באהאלטן, זוך מיר" לכן דער וואס איז א בר דעת זוכט הקול של השי"ת והתעורר אצלו עד שיחפש וימצא.

(בית יצחק)

וילך משה וידבר את הדברים האלה

חסיד אחד בא פעם אל הרה"ק ר' אשר ישעי' מראפשיץ זי"ע והיה אצלו כמה שבועות ויהי בהתקרב זמן ומועד הפרידה חשב החסיד בליבו הן זה כמה שבועות שאני יושב פה ואני כבר חפץ לנסוע לביתי ועדיין לא שמעתי מרבי הקדוש שום דרך בעבודת ה', ובמחשבה זו הלך החסיד להפרד מרבו, ויהי כאשר נכנס לחדרו של הרה"ק מראפשיץ ראה אותו הולך בחדרו אנה ואנה כדרכו בקודש, ופתח את פיו בחכמה, הנה כתיב בפרשתך וילך משה וידבר את

הדברים האלה אל כל ישראל, וכי משה רבינו הלך לבית כל אחד ואחד ואמר לו את דבר ה', רק הפירוש כך הוא, וילך משה היינו שהלך בחדרו אנה ואנה בדביקות, ועי"ז וידבר אל כל ישראל, שבזה דיבר אל כל ישראל והאיר להם את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו, וזוה הבין החסיד שאע"פ שלא שמע מרבו כלום מ"מ ע"י שמקשר את עצמו אל הצדיק, בזה מאיר הצדיק לכל אחד ואחד וממנו נקח לעבוד את ה'.

שבת שלפני ראש השנה

פע"א בשב"ק שלפני ר"ה בסעודת שחרית אמר הרה"ק ר' יחזקאל מקאזמיר זי"ע להמסובין על שולחנו בזה"ל: אכלו לשם שמים כי המאכלים שלנו מגרשים מן האדם האוכל אצלי כל מיני חומריות וגשמיות וכל מיני אפיקורסות, וכלולים בהם כל מיני קדושות, ובסעודת שבת זו שלפני ראש השנה יש בה כח כל הסליחות מ"זכור ברית" והפיוטים של שחרית ומוסף של ר"ה, ומ"כל נדרי" ושחרית ומוסף של יום הקדוש, ומימים הראשונים של סוכות, ושמיני עצרת ושמחת תורה עד אסרו חג, היינו כענין דכתיב בחנה "ותקם חנה אחרי אכלה בשילה ואחרי שתה וכו' ותתפלל" ולכאורה איך עברה על משאחז"ל (ברכות:) לא תאכלו קודם שתתפללו וכו', אלא בסעודה זו של בעלה הקדוש אלקנה איש אלוקים היה נכלל כח כל התפילות שהתפללה אח"כ, ועל ידי האכילה בסעודה זו ניתוסף לה חיות ומוחין והשיגה מדריגות התפילה ויכלה להתפלל, וכמו"כ בסעודת שבת זו שלפני ראש השנה נכלל כח התפילות עד אסרו חג כנ"ל.

(דברי ישראל)

לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים

במוצש"ק בלילה הראשונה של סליחות ישב הרה"ק המגיד מטריסק צצוק"ל בביתו נאווה קודש ועמדו לפניו כמה אנשים והוא דיבר בקדשו דברים גבוהים ורמים כדרכו בקודש, ובא אליו אחד מנכדיו ושאל אותו מדוע אינו הולך לביהמ"ד לומר סליחות כי כבר הגיע העת, אמר לו הרה"ק: האם אתה מוכן כבר, השיב לו הנכד: וזקיני האם אינו מוכן עדיין, אמר לו: בוודאי איננו מוכן לזה, כי איך אלך לומר סליחות, כי ההתחלה מהסליחות הוא לך ה' הצדקה, ואני יודע שאין הדבר כן, כי הלא נראה בנוהג שבעולם מה עושה האב כשיש לו ח"ו בן שאינו הגון הלא אדרבה הוא מטיב עמו כדי שלא יתקלקל ח"ו יותר, ובפרט שאני יודע כי בני ישראל הם טובים וישרים ואיננו יודע מה יש להשי"ת עליהם, אח"כ אמר: ולנו בושת הפנים זהו אמת, על כן נלך לומר סליחות, והלך לביהמ"ד לומר סליחות.

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרכיבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בוכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאנו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על טהרת הקודש

פר' נצבים וילך

מו"ה ר' לייביש פרענקל הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

מו"ה שמואל יצחק שפיטצער הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מו"ה משה אליעזר גיינמאן הי"ו

המלמדים: הר"ר עזרא בנעט שליט"א

והר"ר מרדכי מנחם שווארץ שליט"א

מו"ה ישראל אפעל גי"ו

המלמדים: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א

והר"ר שמואל שאול גרינוואלד שליט"א

מו"ה שבתי אבערלענדער הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארץ שליט"א

מו"ה אלי גייטשאדט הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארץ שליט"א

הר"ר חיים יחזקאל ווערצבערגער שליט"א

המלמדים: הר"ר יעקב מאיר ראזנבערג שליט"א

והר"ר דוד שלמה וואנחאצקער שליט"א

מו"ה גדלי' דוד זאלדאן הי"ו

המלמדים: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

והר"ר שמעון יואל בראך שליט"א

מו"ה חיים לאנדא הי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי פאלאטשעק שליט"א

מו"ה יונה פריינד גי"ו

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מו"ה נפתלי הירצקא שווארטץ גי"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מו"ה אברהם אהרן מארנאורשטיין גי"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מו"ה מאיר מיכאל סאאל הי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מו"ה יושע שמחה בתן כץ הי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מו"ה ישעי' דוב לעזוי גי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מו"ה נחמ"ה ווערצבערגער הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מו"ה יואל לאנדא הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מו"ה אברהם מאיר עקשטיין הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברוין שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, וכמה היתה הגדה הזו, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

פרפראות להכמה

מאמרים נחמדים, ע"ד דרוש מיוסדים,
כפתור ופרח משוקדים

לא ירצה העני לקבל, וה"נ איך יברך על התורה תחלה דלמא יהגה ולא יבין ולא יזכה בה כדמסיק תעלא מבי כרבא, ולא האמינו כי זה תלוי באדם ואינני בידי שמים, כי כל המגיע בתורה זוכה לכתרה והיא הפקר לכל יגעתי ומצאתי תאמין, וזה מרומי בקרא על עזובם את תורתך אשר נתתי לפניך פ"י לא האמינו שנתתי לפניך ברשותם ותפצם, ועל כן בפי' זו דתתי לא בשמים היא לא נפלאות היא ממך, קרוב אליך הדבר מאוד וכאלה רבות לכן שאל על ברכת התורה דאל"ה אין מקום לברכת התורה לפניך כלל, ולכן מייתי ל"י שפיר מברוך אתה ה' למדני חקך מדהע"ה שהי' מברך ואח"כ התפלל למדני חקך משמע שברך אע"פ שלא הבין עדיין.

☆

ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך. בגמ' סנהדרין בפי' חלק שאלו רומים את ר' יהושע בן חנני' מנין שהקב"ה מחיה מתים וידע מה שעתיד להיות אמר להו' תרווייהו מן המקרא הזה שנאמר הנך שוכב עם אבותיך וקם, וקם העם הזה וזנה אמרו לי ודלמא וקם העם הזה וזנה ולא קאי וקם ארישא דקרא אמר להו' נקוטו מיהא פלגא בידייכו דידעו מה שעתיד להיות, ויל"פ דהנה יכולים להביא ראיה מה"ת על תחיית המתים מהא דהבטיח הקב"ה לא"א כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם והלא ארי' ניתנה לו אחר מיתת האבות ועי"כ דהכונה על אחר זמן התחי' ושמעי' תחיית המתים אכן י"ל דמכאן אין ראיה ד"ל דאין זה הבטחה לאחר התחי' רק הקב"ה צוה תיכף לא"א לעשות קנין בארץ עבור זרעו וכדאמר' בגמ' ב"ב די שהקנה השי"ת את הארץ לא"א ושוב אין מכאן ראיה לתחיה"מ אמנם יש להביא ראיה דאברהם לא עשה שום קנין ולי"ה כלל שלו דהרי הקשו הראשונים איך יצאו ממצרים אוד' רד"י שנים די הגיירה היתה על ד' מאות שנה ורש"י תירץ דהחשבון של ד' מאות שנה מתחיל משנולד יצחק ואם נאמר דקנה א"א הארץ ודי' מיד שלו אי"כ דר' יצחק בארצו ולא סבל כלל עול הגלות ועי"כ דאברהם לא קנה כלל הארץ ושוב שמעי' תחיה"מ מה"ת אמנם י"ל דגם זה אינו ראיה דלעולם י"ל דאברהם קנה את הארץ בקנין חוקה והוי' מיד שלו ואי דקשה דנחסר מומן השעבוד ולמה יצאו קודם הזמן ממצרים כבר כתבנו לתרץ משום דישאל נעשו או ממלכת כהנים וגוי קדוש וקיי"ל דהקדש מפקיע מידי שעבוד להכי שפיר יצאו או אף דלא נשלם הזמן. אמנם כאשר הקב"ה יודע מה שעתיד להיות יודע מראש שאחר קבלת התורה יחטאו בעגל ויפקע הקדושה מהם שוב אין לומר דמה"ט הוציאם ממצרים קודם הזמן ועי"כ משום דנשלם זמן משום דהגלות מתחיל משנולד יצחק ועי"כ דיצחק לא הי' דר' בארצו דאברהם לא קנה את הארץ וקרא דלך אתננה עי"כ הי' הבטחה לאחר תחיית המתים ולפי"ז שפיר השיב להם נקוטו מיהא פלגא בידייכו דהקב"ה יודע מה שעתיד להיות וממילא עי"ז עי"כ שמעי' תחיית המתים מה"ת מקרא לך אתננה כנ"ל.

(חמודי צבי)

אתם נצבים היום כלכם לפני ה'. יש לפרש הסמיכות לעיל בפרשה הקודמת מסיים "ושמרתם את דברי הברית" ופתח כאן "אתם נצבים", ידוע שאברהם אבינו קדם שמל עצמו היה נופל על פניו ומדבר עם השכינה אבל אחר שמל עצמו היה מדבר עם השכינה בעמידה, לכן אמר הכתוב "ושמרתם את דברי הברית" היינו הברית מילה ממילא יהיה "אתם נצבים היום לפני ה' אלקיכם, נצבים בעמידה.

☆

והי' בשמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרירות לבי אלק וכו'. וי"ל עפי"מ שדרש על הפסוק "ובאו עליך כל הקללות האלה ורדפוך והשיגוך" אל תיקרי והשיגוך אלא והציגוך, מלמד שתהיה לכם תקומה להמלט בגלות, מפני שבכל קללה נרמו ברכה, ולפי"ז יל"פ כאן והיה "בשמעו" את דברי האלה הזאת, דהיינו שישמע הקרי שקורין "והציגוך", ולכן יתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי, כי אין אלו אלא ברכות, משום הכי אמר לא יאבה ה' סלוח לו ורצצה בו כל האלה "הכתובה" בספר, והלא הכתיב הוא "והשיגוך" שלא יהיה לו תקומה ח"ו.

☆

הן בעודני חי עמכם היום ממרים הייתם עם ה' ואף כי אחרי מותי וגו'. וקשה היה לו לומר ממרים הייתם את ד' ולא עם ד', י"ל ע"פ מה שפירשו המפרשים שני טעמים למה לא נאמר כי טוב ביום השני לבריאת העולם טעם הראשון הוא כי ביום השני נבראו המים ומשה עתיד למות ע"י מי מריבה ואין כדאי ליחד על זה כי טוב והטעם השני הוא שביום השני נבראו המלאכים ובכדי שלא יאמרו שותף היה להקב"ה במעשה בראשית, הנה כל זמן שמושה היה חי אי אפשר לומר הטעם של מיתת משה אלא חייבים לומר הטעם שלא יאמרו שהיה שותף להקב"ה ועבודה זרה בשיתוף די אסור, וזה שאמר משה "הן בעודני חי עמכם" וזה שלא נאמר כי טוב הוא בא ללמד שאסור לעבוד ע"ז בשיתוף ובכל זאת "ממרים הייתם עם ד'" ועבודתם ע"ז בשיתוף יואף כי אחרי מותי" שאז יש תירוץ שלא כתיב כי טוב בגלל מיתתי בודאי שתעבדו ע"ז לכן אני מזהיר אתכם יואעידה בם את השמים ואת הארץ" שאז ח"ו יוקראת אתכם הרעה באחרית הימים". (ילקוט האורים)

☆

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאות היא וגו', במדרש איתא הלכה אדם מישראל שעומד לקרות לתורה מה מברך לפניו ומייתי ל"ה מדכתיב ברוך אתה ה' למדני חוקיך ע"ש שהארץ, ולפע"ד יובן בהבין מאחז"ל על פסוק על מה אבדה הארץ ויאמר ה' על עזובם את תורתך אשר נתתי לפניך ואמר רב יהודה אמר רב מה היא שלא ברכו בתורה תחלה, וכבר פרשתי בזה במ"א וכעת יראה בקיצור, כי הם מאנו שמוע לקול נביאים באמרם כי גם יראת שמים בידי שמים ואין לאדם כח בזה, והנה הרשב"א כ' בתשובה לכן לא תקנו ברכה על נתינת צדקה כי אולי

Cong. Yetev Lev

D'Satmar

Kiryas Joel

קהל יטב לב

ד'סאטמאר

קרית יואל יצ"ו

Main Office 16 Garfield Road. Monroe, NY 10950 Tel. (845) 774-4040 Fax. (845) 783-2684

עשי"ק פרשת כי תבוא תשס"ט לפ"ק

בס"ד

מודעה חשובה

זמני כניסה אל כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עד ראש השנה הבעל"ט

בויליאמסבורג

בימי א'ג' פרשת נצו"י - האזינו א'

משעה 5:00 עד 9:30

בבית רבינו שליט"א - היוז סט.

בקרית יואל

בימי ב'ד' פרשת נצו"י - האזינו א'

משעה 7:30 עד 10:30

בבית רבינו זי"ע - איחעל קט.

בברכת כוח"ט

הנהלת הקהלה

עניינים נפלאים, כסוגיות וכפלאפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

והרשת וההקרת

בענין קיום מצוות כתיבת ס"ת בשותפות

ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בניי (ויקך יט, לא)

איברא דאפי' אי נימא דבגנו האתרוג בשותפות ע"מ לצאת אפ"ל דשפיר מקרי אצל כא"א לכם כיון דבכולו משתמש אבל עכ"פ אינו בגדר בעלים על כולו אלא בזמן החג, אבל אחר ההג הא שוב הוי אתרוג כדבר שיש בו דין חלוקה כי הוא פרי ואין לו אלא חלקו בלבד נמצא דתורת בעלים אין לו אלא לזמן ז' ימי החג נמצא דתליא אי קנין לזמן נחשב לכם או לא. וא"כ אפ"ל שפיר דר' אביגדור כ"ץ לשיטתיה דהרי ידוע שיטת ר' אביגדור המובא בקצוה"ח (ס' רמ"א) דסבר דקנין לזמן נחשב קנין גמור [אשר בזה מיישב הקצוה"ח האיך מתנה ע"מ להחזיר שמה מתנה והיאך מהני הקנין והאיך נפקע הקנין, וע"ז מביא שיטת ר' אביגדור כ"ץ דהוי הקנין לזמן דקנין לזמן נחשב קנין גמור] וא"כ ה"ז בשותפין שקנו ע"מ לצאת די חובת אתרוג דלזמן החג הוי ככולו שלו דהוי כקנין לזמן ובבאמת הוא מחלוקת הראשונים אי קנין לזמן הוי קנין או לא הוי קנין.

ובשו"ת נפש חיה (ירד סי' ע"ה) מיישב מנהג העולם שכותבין ס"ת בשותפות ובוודאי יוצאין בזה י"ח מצוות ועתה כתבו לכם את השירה הזאת וכו' והנה הרא"ש כתב בהלכות קטנות (בהל' ס"ה) דבדורותינו המ"ע של כתיבת ס"ת לכתוב חומשים משניות וגמרות כיון שאין לומדים היום בספרי תורה והעיקר הוא הסיפא דקרא ולמדה את בניי שילמדו בהם שימה בפיהם.

והשו"ן (סי' ע"ר סי' ה) מביא ד' הפרישה שהמ"ע דייקא בחומשים ולא בס"ת כי אין לנו לזולזל בכבוד ס"ת כיון שממילא אין יודעין קרי וכתוב בהלכתן, ולא כהב"י והב"ח שכתבו שרעת הרא"ש שיש גם מצוה בחומשים ועדיין המצוה במקומה עומדת בס"ת כשירה אלא שמוסיף שגם בספרים יוצאין חובת המצוה וועיין בשו"ת מנחת אלעזר שמחוק דעת הב"ח.

ומחדש הנפש ח"י דאה"נ דוודאי איכא אכתי מ"ע לכתוב ס"ת ולקרות בציבור ובה מקיימין עיקר תכלית המצוה ולמדה את בניי וגוף הקריאה בציבור הוי תלמוד תורה כדמשמע בב"ב (דף פ"ב.) אבל בדורותינו דייקא כשציבור ביחד כותבין ס"ת כדי שיקראו בו בציבור הוא המצוה בשלימות דרק בדורות הראשונים שהיו לומדין בס"ת ה' מצוה על כא"א מישאל שיכתוב לעצמו, משא"כ בדורותינו שאין לומדין בה, א"כ בזה שיחיד יכתוב לעצמו ולא ילמוד בה לא זו תכלית המצוה אלא אדרבה אם ציבור יחיד יכתבו ויקראו בה בזה יקיימו המצוה בהידורה. ולפי"ז גם מש"כ התורת חיים שאם מקדישה לציבור לא יצא די חובת כתיבת ס"ת אדרבה דייקא זאת עיקר המצוה שיקדישם לביהכ"נ לקרות בה, וכמו שכתב הרא"ש ולמדה את בניי היינו שיהג בה הוא ובניו.

ואגב בקובץ כרם שלמה (שנה ז' קונטרס ה) מובא שפעם אירגן גאון א' שרבים ישתתפו בכתיבת ס"ת ע"י שב"א יקנה אות בהס"ת וכשבאו לפני הגאון מראגעטשאו אמר שלקנות אות א' לא מיקרי השתתפות אלא דייקא תיבה שלימה והביא רא"י מתוספתא בשבת (פ"ב ה).

בסנהדרין (דף כ"א:) ילפי' מקרא זו על מצות כתיבת ס"ת והחיוב מוטל על כא"א מישאל שיכתוב לעצמו ס"ת, ואם כתבו בידו הרי זה משובח ואם אינו יכול לכתוב ישכור מי שיכתבנו לו, וכ"ה בחזקת (פ"מ תרי"ג).

האחרונים דרשו אף חקרו היות שיש חיוב על כא"א שיכתוב ס"ת לעצמו אם יוצאין מצוות כתיבת ס"ת בשותפות או אין יוצאין י"ח בכך.

הנה התורת חיים בחידושי עמ"ס סנהדרין (כ"א) כתב חידוש גדול דהכותב ס"ת לא יקדישו לציבור אלא אם כותב עוד ס"ת לעצמו, דכיון שמקדישו הרי הוא של הקדש ולא שלו הוא ואינו יוצא בזה מ"ע של כתבו לכם עכ"ל [ועיין בשרת מדרשים (ח"א סי' מ"ח) שמביא שהמה"ל מפראג על י"ד ג"כ סובר כהתרוח וכן בגינת וורדים הספיד סבר כן].

ובשו"ע יו"ד (סי' ע"ב סי' א') בהגהות רעק"א מעיר דלפי"ד התורת חיים לא יוצאים ידי חובת כתיבת ס"ת בשותפות, דהרי כמשקדישה להציבור הרי גם לו יש חלק בו ואעפ"כ סבר בפשיטות דאינו יוצא ומשמע דסבר דבעי' שיהי' כולו שלו.

וכן בפתחי תשובה (ירד"ש) מביא ג"כ בשם הפרדס דוד דאינו יוצא בשותפות ומביא רא"י דאמרין בב"ב (ק"ז) דאתרוג השותפין לא מהני ואין יוצאין י"ח אלא א"כ יכול לאכלו דווקא או הוי ליה כולו שלו, אלמא דלכם האמור באתרוג פירושו שיהא כולו שלו, א"כ ה"ז בס"ת דכתיב נמי ועתה כתבו "לכם" בעינן שיהא כולו שלו.

המה"ח (פ"מ תרי"ג) והקהילות יעקב סנהדרין (פ"ה י"ד) רוצים לחלק בין אתרוג לס"ת עפ"י הר"ן בנדרים שמיני יסוד גדול דשותפות בדבר שאין בו דין חלוקה או כל שותף לכשלעצמו בשעה שמשמש בו משתמש בכולו, וכגון אין אחד יכול לאסור על חבירו בקונם כיון שהוא משתמש בכולו, משא"כ בחצר שיש בו דין חלוקה יש לכ"א רק חלקו ויכול השני לאסור חלקו על חבירו והדברים עתיקין.

וא"כ אפ"ל דה"ז בס"ת כיון שאין בו כדי חלוקה (אפי' כששיגם רוצים אין בו חלוקה כדאי' בב"ב י"ג.) הוא נחשב שלו לגמרי א"כ אה"נ דבס"ת בעינן שיהא כולו שלו מ"מ אפי' בשותפות כיון דאין בו דין חלוקה נחשב שלו, משא"כ באתרוג שהוא דבר הנאכל ויש בכל פרי כדי חלוקה א"כ לא נחשב כולו שלו ע"כ באתרוג השותפין לא הוי לכם.

אמנם הקה"י העיר דלפי הנ"ל ולפי"ד הר"ן בנדרים א"כ שפיר איכא היכי תימצי באתרוג השותפין שיצאו ידי חובתם כגון אם קנו האתרוג בשביל לצאת בו ידי מצוה, והרי ביי"ט ראשון אין בו דין חלוקה כיון דחסר פסול ונבשאר ימים הרי א"צ לכם, ותו בשאר ימים אם חסר חצי אתרוג פסול כדק"ל ברמ"א (סו"ט תרי"ט) עיי"ש וא"כ ממנ"פ יכול לצאת בו וא"כ אפשר לומר דבקנאה ע"מ לצאת חובת אתרוג יוצאין בשל שותפות.

ולאמייתו של דבר מובא בתשו' הרא"ש בשם ר' אביגדור כ"ץ דבקנאה מתחילה לשם מצוה סגי אפי' בשל שותפות ולפי הנ"ל מובן מאוד דכיון דאין בו דין חלוקה הוי כולו של כא"א.

אבינו מלכינו כתבינו בספר זכויות

יעצט אין די 'ימי הרחמים והסליחות' ווען יעדער זוכט זכותים
איז די ריכטיגע צייט מחזק צו זיין אייער קביעות עתים לתורה

דורכ'ן זיך אנשליסן אין חבורת יסודי התורה
וועלכע האבן אין 3 יאר דורכגעלערנט
8 מסכתות – 400 בלאט גמרא

געדענקט !!!

יעדעס "יאר" טאקע
נאר 120 בלעטער
אבעד נאך "20 יאר"
מיינט דאס גאנץ ש"ס

יעדע "וואך" טאקע
נאר 2 ½ בלאט
אבעד סוף "יאר"
מיינט דאס 120 בלאט

יעדן "טאג" טאקע
נאר איין עמוד
אבעד "סוף חודש"
מיינט דאס 10 בלאט

קובץ על יד ירבה ...

ביאור פסוקי התוכחה שבפר' כי תבוא לברכות וישועות לבני ישראל

ויהפוך ה' אלונקיד לך את
הקללה לברכה

ב

מאמרם (מכילתא בשלח ויסע משה פ"ב) אמר לו הקב"ה למשה
אמור להם לישראל דברי תורה שנתתי לכם רפואה הם לכם,
דהנה מחל"ה אותיות הלח"ם, ותורתינו הקדושה נקראת לחם
כמ"ש (משלי ט ה) לנו לחמי בלחמי, ובכן בכח התורה זוכים
ישראל להפוך מחלה לבחינת לחם, וזה שאמר הקב"ה דברי
תורה שנתתי לכם רפואה הם לכם, שעל ידי עסק התורה
הנקראת לחם, יזכו להפוך אותיות מחלה לאותיות הלחם,
עכ"ד ודפח"ח.

ובזה מובן מה שהסמיכו חז"ל במדרש את דרשתם אם
זכיתן הריני הופך לכם קללות לברכות, הוא היפוך צירוף
אותיות, לפסוק אם בחקותי תלכו, כי דבר זה תלוי בתנאי
לימוד התורה, וכדפירש"י שתהיו עמלים בתורה, כי דוקא בכח
אור חכמת התורה תזכו להפוך לכ"ם מקללות לברכות,
ומאותיות כל"ם יתהפך לאותיות לכ"ם לכל צורכיכם, ונתתי
גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה וגו', כי בכח התורה יזכו
לבחינת לחם, וזהו כח הצדיקים שהם מהפכין מדת הדין
לרחמים, שעל ידי שעוסקין בחכמת התורה, זוכים להפוך
מדת הדין שהוא בחינת מחלה וצרה לרחמים הוא הלחם וצרה.
ודבר זה מרומז בפסוק ועתה כתבו לכ"ם את השירה הזאת,
להפך הצירוף מתיבת כלם ללכם, ולמד"ה את בני ישראל
שימה בפייהם, שמכח לימוד התורה שימה הצירוף בפייהם.

וכעין בחינה זו מובא בליקוטי תורה להאריז"ל (טעמי
המצוות פ' וירא) בביאור הפסוק (תהלים מא ד) ה' יסעדנו על ערש
דוי כל משכבו הפכת בחליו, כי החולי הוא בא לאדם מחמת
היפוך רחמים לדין, ואור החכמה שהוא יו"ד (זוהר משפטים קכג)
נסתלק ממנו ונתהפכת יו"ד ונעשית דו"י, גם יו"ד במספרה
הוא עש"ד ונהפך להיות ער"ש שהוא שוכב על המטה, הנקרא
ער"ש דו"י, ולכן צריך אז שישעדנו ה', ואז כל משכבו הפכת
בחליו, פ"ה המושכב ששכב הוא ער"ש חוזר להיות עש"ד, וגם
חליו שגרם לישכב על מטתו הוא דו"י חוזר להיות יו"ד, ועל ידי
כן הוא מתרפא, עכד"הק.

ומרן שליט"א האריך בענין זה בהזדמנויות שונות ולא
באתי רק להעיר ולהאיר על קצה המזלג בבחי' אל תמנע טוב
מבעליו ותן לחכם ויחכם עוד.

ואסיים מעין הפתיחה, בברכות והודאות על עבודתכם
והשקעתכם המרובה להוציא דבר נאה ומתקבל להנאת אלפי
אנשי שלומינו די בכל אתר ואתר אשר כל הרואה אותו אומר
ברקאי ומברכין עליו ברכת הנהנין.

כבוד מערכת החשוב "קול התאחדותינו" דחסידי סאטמאר בני ברק

בתוך שאר אלפי קוראי גליוניכם המפואר הנהייתי מאוד
לקרוא מאמריכם הנפלא אשר בשמו יקבנו "הקללה לברכה"
שבו מבואר הרבה מפסוקי התוכחה על"ד הברכה אשר רמוזה
בתוכה כפי שהאריכו בספרי קודש.

אך אמרתי להוסיף עוד דבר נחמד מענין זה מה שכתב
בייטב לב (סו"פ וילך) לפרש המדרש (ויק"ד פ"ה ס"א) **אם זכיתן
הריני הופך לכם קללות לברכות**, אימתי כשתשמרו את
תורת, הה"ד אם בחקותי תלכו. והוא מקרא מפורש (דברים כ
ו) ויהפוך ה' אליהך לך את הקללה לברכה. ביאור הדבר כי כל
אמרת אלוה צרופ"ה (תהלים יח לא), ופירש בעשרה אמרות
(מאמר הקו"ד ח"ב פ"ב) דהיינו צירופי אותיות, וכשמהפך השי"ת
הצירוף לטוב הרי מהפך קללה לברכה, וכדמצינו גבי בלעם
שאמר (במדבר כ ג) ומה אזעם לא זעם ה', ובגמרא (עבודה זרה
ד). שלא זעם בימי בלעם, וכמה זעמו רגע, וכתבו בתוס' (ד"ה
גג) כי אלו זעמו היה יכול לומר כלם, והקב"ה הפכו ואמר מלך
כדכתב (במדבר כג כא) ותרועת מל"ך בו, עכ"ד. וזה שאנו
אומרים בראש השנה המל"ך, לעשות מאותיות כל"ם מל"ך,
ואחרי כן אחר התמזגות והמתקת הדינים בימים הקדושים
האלו, נעשו מזה צירוף לכ"ם, והיינו דכתיב (ויקרא כג ט)
ולקחתם לכ"ם ביום הראשון, כמו שדרשו חז"ל באוכל נפש
(ביצה כח:). יעשה לכם, לכל צורכיכם. וזה שאמר הריני הופך
לכ"ם קללות לברכות, שמאותיות כל"ם הופך לאותיות לכ"ם.
וזה שנאמר (דברים לא יט) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת,
להפך הצירופים לטובה, על דרך משל מתיבת כל"ם לכ"ם,
ולמדה את בני ישראל שימה בפייהם, פ"ה שימה ומעשה
הצירוף על ידי פיהם, עכ"ד. ובייטב לב (ר"פ מצרע) ביאר בזה
מאמרם (ב"ר פ"ג ס"ג) צדיקים מהפכים מדת הדין למדת
הרחמים. כי בכח מה שהצדיקים הם מאמינים ואומרים על כל
דבר הבא עליהם שהוא לטוב, ממילא נעשה הדבר טוב, כי
נהפך הצירוף לטוב, עכ"ד.

וששמעתי ממרן רבינו שליט"א (במעמד סיום מסכת
קידושין יום ג' פרשת קורח תשס"ז לפ"ק) דמסתבר לומר כי בחינה זו
להפוך התיבות בצירופי אותיות לטוב הוא בכח אור חכמת
התורה, דהנה כתב בנועם אלימלך (פ"ה נח) בביאור הפסוק **צה"ר
תעשה לתיבה**, כי הצדיק על ידי תיבת התורה שלומד בה,
הוא מהפך הצר"ה לצה"ר, עכ"ד. (ועיין באגרא דכלה פ' נח בהמשך
הפסוק). וכבחינה זו ביאר בבבבך משה (פ' בשלח עמוד קיח) על

הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים, עם תוספת ביאורים וטעמים שונים

הוקים להורותם

כמה פרטי דינים לימי הרחמים והסליחות

נערך ונסדר ע"י הרב יחיאל מיכל אברהם פרידמאן שליט"א

תענית ביום א' דסליחות

"באשמורת" לומר סליחות, והטעם מובא במ"א משום שהקב"ה שט בכל יום י"ח אלף עולמות ובסוף הלילה שט בעוה"ז ואז הוא עת רצון. וכדמבואר מכל הפוסקים דזמן אמירת הסליחות הוא באשמורת הבוקר (ובפוסקים דנו אי דייקא בעלות השחר או אף לאחר העלות, וכידו שמרן רבינו ד"ל אמר לאחר העלות). אכן יש מקומות שמנהגם שאומרים הסליחות בחצות הלילה, ויש באחרונים שמיישבים מנהג זה. אמנם דבר פשוט בדמקומות שנהגו מדורי דורות לומר הסליחות באשמורת הבוקר, וודאי דאין לשנות המנהג מה שנהגו אבותינו ואבות אבותינו, ועי' דברות קודש של מרן רבינו שליט"א [המובא להלן במסגרת] אשר השמיע אשתקד בדרשת שבת שובה בענין זה.

סדר הסליחות

סדר הסליחות נתקן לפי סדר התפילה, אשרי שקודם הסליחות הוא כנגד פסוקי דזמרה, והסליחות עם י"ג מידות שאומרים בין כל אחת ואחת הם במקום תפילת שמונה עשרה, ונפלין על פניהם כמו אחר שמונה עשרה, ומסיימין ואנחנו לא נדע, ולכן אומרים קדיש שלם עם תתקבל כמו אחר גמר התפילות של כל השנה (לבוש, מובא באלף המגן סי' תקפ"א מ"א).

מנהג קדום שרוב הציבור מתענים ביום א' דסליחות (טור סי' תקפ"א ומובא באחרונים), והמנהג היום שנוהגים להתענות עד חצי היום. בערב ראש השנה נוהגים הקהל להתענות (שר"ע סי' תקפ"א סעי' ב' דהוא מנהג אשכנז, וסמך לזה ממדרש תנחומא עה"פ (ויקרא כג, מ) ולקחתם לכם ביום הראשון, וכי ראשון הוא הלא חמשה עשר הוא אלא ראשון לחשבון עונות, משל למדינה שחייבת מס למלך ולא נתנו לו בא אליה בחיל לגבותה, כשנתקרב אליה בעשר פרסאות יצאו גדולי המדינה לקראתו ואמרו לו אין לנו

מה ליתן לך, הניח להם שליש, כיון שנתקרב יותר יצאו בינוני העיר לקראתו הניח להם שליש השני, כשנתקרב יותר יצאו כל בני העיר לקראתו, והניח להם הכל, כך המלך זה הקב"ה בני המדינה אלו ישראל שמשגלין עונות כל השנה, "ערב ראש השנה הגדולים מתענין ומוותר להם שליש עונותיהם", בעשרה ימים [עש"ת] בינונים מתענין ומוותר להם שני שלישים, ביוהכ"פ הכל מתענין ומוותר להם הכל, במוצאי יוהכ"פ עוסקין במצוות סוכה ולולב ואין עושין עונות לכך קורא יום טוב ראשון - ראשון לחשבון עונות).

ובמקום שיש קצת חולי אין צריך להתענות, ולכן תשושי כח וחלושי מזג מקילים בזה.

זמן אמירת סליחות

בשר"ע (סי' תקפ"א ס"א) כתב המחבר נוהגים לקום

מתוך דברות קודש שהשמיע כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בדרשת שבת שובה שנת תשס"ט העעל"ט

- ובו תזכרת מוסר בענין אמירת תהלים באשמורת הבוקר דייקא -

...עכ"פ ווען ס'קומט א' סליחות איז עס שוין ביי יעדן אנגעהויבן ימים נוראים, דעם ערשטן טאג סליחות שטייט יעדער אויף פריה פארטאגס מיט אן ערנסטקייט, מען לויפט אין מקוה, ס'איז דא וואס שטייען אויף נאך פריער אויסצוואגן תהלים, און ס'זעט זיך א שטארקע ערנסטקייט ביי יעדן איינעם, און אזוי האבן מיר געזען ביי אנזערע אבות דעם ערשטן טאג סליחות איז מען אויפגעשטאנען פארטאגס צו סליחות, באמת איז דא מקומות וואס מען פירט זיך צו זאגן ביינאכט סליחות מוצש"ק בחצות הלילה, און ס'איז געווען צדיקים וואס האבן זיך אזוי געפירט, און דארט וואו מען האט זיך אזוי געפירט פירט מען זיך אזוי ווייטער, אבער ביי אונז האט מען געזאגט סליחות פארטאגס.

והאר"ך להוכיח שבשט מוסר נגד אלו שנתאספו בגלילות העיר במוצש"ק לאמירת סליחות בקלות ראש וכו', ואמר בלש"ק: "איך מאך מיר צו די אויגן און איך טראכט וואס וואלט דער פעטער ז"ל געזאגט צו אזא זאך"

מנין בעת הסליחות

אין להתחיל אשרי עד שיתאספו שם עשרה, בכדי שיוכלו לומר קדיש אחריו, ואם אי אפשר להמתין מאיזה סיבה עד שיהיו עשרה, יאמרו אשרי בלא קדיש לאחריו (מט"א שם סעי' ז').

אם התחילו לומר הסליחות בלא מנין ובאמצע הסליחות נשלם המנין, יאמרו אז חצי קדיש אפי' באמצע פסוקי הסליחות (אלף למגן סק"ג בשם פוסקים, וכ"כ במשנ"ב סי' תקפ"א סק"ד ושם הביא מא"ד שיאמרו קודם ג' פסוקים כשיש מנין).

אם היה מנין בעת הסליחות, ובאמצע יצא אחד מהם לחוץ, ואין כאן עשרה בגמר הסליחות, אעפ"כ אפשר לומר קדיש עם תתקבל אחר הסליחות, אם נשתייר רוב מנין (מט"א ומשנ"ב שם והוא עפ"י מה שנתבאר בס' נ"ה שאם התחיל הש"ץ לומר קדיש או קדושה ויצאו מקצת אנשים גומרים הקדיש כשנשתייר רוב מנין).

ומכל מקום היוצא ולא השאיר עשרה בבית הכנסת עובר עבירה ועליו נאמר "ועוזבי ה' יכלו".

עמידה בעת הסליחות

טוב לעמוד בשעת אמירת הסליחות, ומי שקשה לו לעמוד במשך כל אמירת הסליחות, לפחות יעמוד בשעת אמירת "קל מלך יושב וכו'" ובשעת אמירת הוידוים (מט"א שם סעי' יח).

בכל פרק של הסליחות אומרים תחילה "אלוקינו ואלוקי אבותינו" חוץ מסליחה המתחלת בשם אחד משמותיו של הקב"ה (שם).

אין לדבר בין הסליחות לנפילת אפים, כי נפילת אפים הוא גמר התיקון של התפלה וצריך להיות תיכף לאחר התפלה, אבל אמנו ואיש"ר מותר לענות (א"ר ודה"ח מובא באלף המגן תקפ"א ל"ח, ובהג"ה שם מובא דדין זה נלמד ממה שכתב הלבוש שהבאנו לעיל שסליחות הוא כמו שמו"ע ולכן כמו שלאחר שמו"ע אין להפסיק עד אחר נפילת אפים משום שכן קיבלו שאין התחינה מתקבלת כ"כ אלא מיד אחר התפילה כמו"כ בסליחות).

יחיד באמירת סליחות

יחיד יכול לומר סליחות, אולם הבקשות שהם בלשון תרגום כגון "מחי ומסי" ו"מרן דבשמיא" לא יאמר ביחידות או כשאין מנין (משנ"ב שם עפ"י השר"ע בס"י ק"א סעי' ד' ד' יחיד לא יתפלל בלשון ארמי לפי שאין מלאכי השרת נזקקין לו, אבל ציבור א"צ מליץ, וכל זמן שהציבור אומר עדיין הסליחות רשאי היחיד לאומרם דנחשב כאומרם בציבור).

אין היחיד רשאי לומר י"ג מידות של רחמים דרך תפילה ובקשת רחמים, כיון שנחשב כדבר שבקדושה ואין אומרים דבר שבקדושה בפחות מעשרה, ויכול

לאומרם דרך קריאת התורה בניגון ובטעמים, או יכול לומר הסליחות ולדלג ה"ג מידות וכן הסליחות שנוכר בהם י"ג מידות (שר"ע סי' תקפ"ה סעי' ה', מטה אפרים שם ס"א, וראוי להעתיק דברי המאור ושמש סו"פ ויחי וכע"ז בס' החיים ח"ד פ"ד (להגאון אחי המהר"ל) וז"ל: ונראה שמפני כך הלכה פסוקה שאין הי"ג מידות נאמרים רק בציבור כשיש מנין ולא ביחידות, מפני שאין תלויה באמירה לבדה רק העשיה אם עושים המדות, והנה בציבור כשיש מנין אזי בכל אחד נמצא איזה מידה מ"ג מידות, בזה מידת רחום, בזה מידת חנון, בזה ארך אפים, בזה רב חסד, אזי קורא אני שפיר כל זמן שבני יעשו כסדר הזה אזי אני מוחל לאפוקי ביחיד, ע"כ).

סימנא טבא**לקנות סכין חלק בערב ראש השנה**

מנהג אבותינו ה' לקנות סכין חדש ולהשחזנו שיהי' חד וחלק, ומקור המנהג הוא בס' זכרון טוב שכתב דהרה"ק מהר"א מנעשכ"ז זי"ע סיפר שהרה"ק מלובלין זי"ע היה מחלק סכינים בראש השנה להמקורבים לסגולה על הפרנסה, וכמו שאומרים "החותך חיים לכל חי", וכמ"ש פות"ח א"ת יד"ך סופי תיבות חת"ך שהוא השם של פרנסה כנודע.

ומשמע ממקורות המנהג שיקנה סכין וישחזנו דוקא,, וכדאינתא בספר סגולת ישראל אות ר' ששמע מפיו הק' של הרה"ק מהר"א מזידיטשובי זי"ע שאמר שיקנה לו כ"א בערב ראש השנה סכין חדש וישחזנו והוא מסוגל לפרנסה על כל השנה (וכתב שם לפרש כוונתו כי איתא בתיקונים דסכין פגום דא סמא"ל, והנה גם איתא בזה"ק דאות מ' מסמא"ל הוא הרע, וא"כ סכין הפגום הרמוז לסמא"ל כשמסירין ממנו הפגמות אז מסירין מן סמא"ל האות מ' ונשאר סמ"ל שהוא שם הק' גימ' פאי' ראשי תיבות פ'וצתח א"ת יד"ך, וסופי תיבות חת"ך שם הפרנסה וזהו חותך חיים לכל חי).

ובזמנינו שאין רגילות להשחז סכינים כ"א בביתו, עכ"פ כדאי להקפיד שיהי' הסכין שקונה סכין חלק מלכתחילה וכדאינתא בספר מעשי יחיאל (פ' בשלח) דיש קבלה מהרה"ק מלובלין להיות בראש השנה בכיסו סכין חד וחלק מטעם הנ"ל.

סימנא טבא לצמיגם בהוצאות ערב יו"ט ראש השנה

כתב היעב"ץ וז"ל: "אמנם לא חמור יו"ט זה משבת שאמרו בו עשה שבתך חול וכו', ק"ו שלא ימציא א"ע להצטרך לבריות בשביל כבוד יו"ט זה, כי יש לחוש לסימנא מילתא בראש השנה שיגרום רעה לעצמו בראש השנה זה ח"ו להתנהג במדה זה כל השנה, אלא יסתפק במועט שהזמין לו הש"ת, וכל שנה שרשה בתחילתה מתעשרת בסופה, עיי"ש.

תולדותיהם של צדיקים ומעשייהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקיא

הגה"ק רבי דוד בן הגה"ק רבי חיים האלבערשטאם זי"ע מקשאנוב

יומא דהילולא כ"ה אלול (תרנ"ג)

הגה"ק רבי דוד מקשאנוב נולד בשנת תקע"ח כבנו השני למרן הגה"ק בעל דברי חיים מצאנז זי"ע כבר משחר טל ילדותו התנוצצה בקרבו אהבה עזה לתה"ק, אביו הק' השגיח עליו מאוד שלא יתבטל מלימודו, וכפי שמסופר שפעם כשנסע הדברי חיים לרבו הרה"ק מראפשיץ זי"ע, רצה ליקח עמו בנו הבכור הוא הרה"ק משניאווה זי"ע שהי' או עדיין צעיר לימים, רק מכיון שהרב משניאווה ואחיו הרב מקשאנוב היו להם בשתפות מלבוש עליון אחד שהשתמש בו שניהם בהליכתם לחדר, לפי סדר שאחד לבשו בבוקר והשני לבשו בצהרים כשחזר אחיו, ועי' נסיעת הרב משניאווה לראפשיץ יתבטל אחיו מלימודו, לכן לא לקחו אביו עמו, ודין גרמא שלא זכה להכיר את הרה"ק מראפשיץ.

הי' מתמיד גדול מאד, ואמרו עליו שלומד כ"ה שעות ביממה, כל ימיו הי' חס על הרגעין היקרים שלא יאבדו, וידוע שלא יצא לחופת של כלולת בנו או נכדו עד שהודיעו לו שהכל מוכן, ופי"א אירע שקראו לו לפני שהסתיימו כל ההכנות, נאנח בצער ואמר "אוי, כמה קשה צער גידול בנים שבשבילו נתבטלתי מלהגות בתורה".

הי' נחבא אל הכלים מאד מאד ודחה בקשתם של חסידים שרצו לבוא אליו אחר פטירתו של אביו להסתופף בעילו שניהגים בדרכי ה', רק לאחר הפצרות שונות נעתר לבקשתם, ונתפרסם שמו כפועל ישועת גדול ושברכותיו מתקיימות, אבל השתדל כל פעם להסתיר את נפלאותיו, ולהלביש אותם בדרך הטבע, פי"א בא אליו חולה ששפך לבו לפניו שיש לו איזה מיחוש, וכבר הלך להרבה רופאים ולא עזרו לו ויש לו יסורים גדולים, אמר לו לצאת לחוץ ולתלוש איזה עשב שגדל שם ולתלותו לסגולה, הלה עשה כך, ותוך זמן קצר נתרפא החולה כליל.

וסופר הגה"ק רמ"א פרידנר זצ"ל, מה ששמע מזקינו הגה"ק מנאסוד זי"ע, שהוא הי' שם בעת מעשה, שהגה"ק מקשאנוב נודמן אצל הגאון המהר"ם שיק זצ"ל, ולפני קידוש אמר המהר"ם שיק פלפול והי' נראה על הרה"ק מקשאנוב כאילו לו מבין כלל, ותוך הסעודה אמר הרה"ק מקשאנוב בשם הרה"ק מזידיטשוב זי"ע, בהאי לישנא: "משיח וועט קומען צו אנדערע דור גאר אנדערע דור אין משיח וועט קומען צו זיי נישט צו אינו", וסיים הרה"ק מקשאנוב: יאמר נא חוסטער רב איז דען נאך דא אנדערע דור וויא דעם דור הגיע העת עתה שבא יבוא ולא יאחר, ואמר הרה"ק מנאסאר שבעת שיעא דיבורים אלו מפי הרה"ק מקשאנוב נדמה לו באמת שממש אין דור גרוע כדור ההוא, והי' מתמה על עצמו אח"כ בהתפעלות כ"כ שידמה לו בעת שהי' רואים הנחו תרי צדיקים הרה"ק מקשאנוב והרה"ק המהר"ם שיק זי"ע השפיע עליו הדברים היצא מלב קדוש מקשאנוב זי"ע להרגיש ולראות שאין דור שפל כמוהו.

ביום כ"ה אלול שנת תרנ"ג החזיר את נשמתו הטהורה ליוצרו, וכשהודיעו לאחיו הגה"ק משניאווה מפטירתו ושמעו אומר לעצמו: "לא הגיח כמותו בעולם".

פועל ישועות

גם אחיו הק' החזיק את הגה"ק מקשאנוב זי"ע לפועל ישועות, אחיו הגדול הגה"ק משניאווה הי' נתן לו בכל שנה פתקא והזכיר עצמו לפניו, והי' אומר עליו שהוא צדיק הדור, מסופר מעשה פלא שפי"א אחת נאשם יהודי אחד מארץ אשכנז בענין פליגי חמור מאד, והזומן למשפט, והי' צפוי לעונש חמור אם לא ימצא זכאי בדינו, כמובן שהיהודי לקח פרקליט גדול מעורכי הדינים המפורסמים שיליץ בעדו בדין, ימים מספר לפני מועד המשפט חלם היהודי אשר רב זקן מהעיר קשאנוב נראה אליו בחלום ומצוהו ליקח עורך דין אחר, שכן פרקליטו משחד

והוא יטעון רק לרעתו, בהקיצו משנתו תמה מאד על החלום, כי מעולם לא שמע מן העיר קשאנוב ומכ"ש אל רב שבו, התחיל לדרוש אם יש עיר כזאת, ואכן נודע לו מעיר הזאת השוכן במדינת גאליציא, חשב אם כן יש דברים בנו חלומי, החליף מיד את פרקליטו, הגיע יום המשפט, והנה לתמיהתו רואה גם את עורך הדין הראשון שמה בבית המשפט, אך הוא טוען לרעתו, ורק עי' הטענות של פרקליט השני שלקח יצא זכאי בדין, כיון שייצא זכאי בדין חשב שעליו להודות למושיעו, ונסע למדינת גאליציא לעיר קשאנוב, וכשהגיע לשם נודע לו שהרב מקשאנוב כבר אינו בחיים, שאל על משפחתו, ונודע לו שאחיו

קשות, וסבל יסורים גדולים, והרופאים קבעו שבגלל שלא לעס את המאכלים כדבעי, זה גרם שמערכת העיכול לא יעבדו כסדרן, ובני משפחתו ניסו להשפיע עליו שיפסיק מעבודתו זו, כי מסכן חייו ע"י זה, אבל לא השפיעו עליו כלום, אמר לו נכדו החביב ר' אהרן אב"ד ביאלא-ביליין, מצינו באלוהו הנביא שכאשר מסר שליחות לעובדיהו לומר לאחאב, סירב עובדיהו לילך למסור השליחות לאחאב, ואמר לו, (מלכים ב' יח) ובאתי להגיד לאחאב ולא ימצאך והרגני, ועבדך ירא את ה' מנעוריו, ולכאור' קשה איך הרהיב עובדיהו להתפאר לפני רבו כי הוא עובד ה', והרי זה ויהרא, אלא שכונתו היתה שאם ח"ו יהרג ע"י אחאב, תופחת על ידי כן יראת ה' בעולם, כי עבדך ירא את ה' מנעוריו, וכך גם אתה זקיני, באם תסכן נפשך תגרום שיפחות יראת ה' בעולם, כששמע ר"ד דברים אלו אמר לנכדו: ניצחתי בני ניצחתי, ואכן הפסיק מהתנהגו זו, אולם דרכו הי' כששתה טיי לא הוסיף בה צוקער, משום מעשה שהי', שפ"א כשהי' ילד קטן ומחמת הדחק ששרה אז בביתו נתן לו אמו טיי בלי צוקער והלך לאביו ובכה לפניו שאין נותנים לו צוקער בהטיי, אמר לו אביו: מנין לך שצריכים להוסיף צוקער בטיי, ומאז מנע את עצמו מלשתות טיי עם צוקער.

הגדול יושב בשינאווא, וישם לשינאווא פעמיו, ונכנס אל הרה"ק משינאווא וסיפר לו כל העובדא, נענה הרה"ק משינאווא "ידעתי מגדולת אחי הקדוש כי רב הוא, אולם שהוא כ"כ גדול והוא פועל ישועות גם למי שאינו מכירו ולמי שלא עלה בדעתו לבקשו ישועה, ואת לא ידעתי".

גם לאחר פטירתו עשה פעולות להושיע את ישראל מצרתם, פ"א לאחר פטירתו נראה בחלום לבנו הרה"צ ר' משה, ואמר לו שר' שמואל שיינאוויץ צריך רחמים מרובים, ורק אחיו הרה"ק מגארליץ יוכל להושיעו, ר' משה נסע לעיר מגוריו של ר' שמואל הנ"ל והביט אחריו, וכן עברו ימים אחדים ור' שמואל נפל למשכב וחלה קשות, נסע ר' משה מיד לדודו הרה"ק מגארליץ זי"ע, כשראהו הרה"ק מגארליץ, שאלו מה הביאך לכאן היום, ענה לו הלא דודי יודע, חייך הרה"ק מגארליץ ואמר לו ברוח קדשו סע לביתך יהא לר' שמואל רפואה, וכך הוה.

רוח קדשו

בעיר קשאנוב הי' גר סוחר אחד, שדרכו ללוות מאנשים כסף וליסע להיריד ולקנות סחורה ולמכרם ולעשות ריוח ואח"כ הי' משלם למי שלוה, פ"א לזה מכמה אנשים כסום כסף גדול ונסע כדרכו להיריד לסחור, ויהי כאשר עלה על המסילות הברזל, בא אליו שוחט אחד מגלילות של קשאנוב, ואמר לו יודע אני שיש לך הרבה כסף, אהרוג אותך (רח"ל) בהחלך שלי ואקח ממך הכסף, אמר לו הסוחר שיתן לו הכסף ולמה צריך להרוג אותך, ענה לו השוחט שמפחד שיספר המעשה, הבטיח לו הסוחר שלא יספר המעשה, ביקש ממנו השוחט שישבע לו שבועה דאורייתא, והסוחר נשבע לו, והשוחט לקח הכסף והלך לו, והסוחר חזר לעיר נרדע ונפחד, וממש לא הי' יכול לדבר, והאנשים רצו לידע מה נעשה ואיפה הכסף, אבל הוא לא דיבר, הלכו האנשים אל הרה"ק מקשאנוב וסיפרו לו המעשה, קראו הרה"ק מקשאנוב ושאל אותו גופא דעובדא היכי הוה, ענה הסוחר שאינו יכול לספר הואיל ושבוע שלא יספר, אמר לו הרה"ק מקשאנוב שאל יאמר מי לקח הכסף רק יספר קצת מהמעשה, סיפר הסוחר כל המעשה משוחט אחד בלי שם, קרא הרה"ק מקשאנוב שכל השוחטים מהגליל יבואו אליו להראות לו החלפים שלהם, (דבר ששכיח היתה אצל רב הגליל מומן לזמן) ובאו כל השוחטים מהגליל והראו לו החלפים וכשראה הרה"ק מקשאנוב החלף מאותו שוחט, התחיל לצעוק בקול גדול עליו "ביסט א רוצח", תן תודה, ויהי לנס.

פ"א בא אליו איש אחד ונתן לו "קוויטל", ענה לו הרה"ק מקשאנוב איני נוגע מה שאינו שייך לי לבסוף נתברר שהלא רצה ליתן קוויטל להרה"ק משינאווא זי"ע, וכיוון שראה את הרה"ק מקשאנוב ושמע שהוא בן הרה"ק מצאנו זי"ע, ולכך נתן לו הקוויטל.

מואס בהבלי עוה"ז

הי' מתנוד מהנאת עוה"ז ומתענוגיו, ולא הי' לועס את מאכליו שאכל כדי למעט בהנאה, ודבר זה גרם לו שנחלה

לוח ההילולא

כ"ג אלול

❖ רבי אורי מסטרעליסק ב"ר פנחס - תקפ"ו

כ"ד אלול

❖ רבי יוסף ב"ר משה (מנחת חינוך) - תרל"ד

❖ רבי ישראל מאיר ב"ר ארי' זאב הכהן מראדין (חפץ חיים) - תרצ"ג

כ"ה אלול

❖ התנא האלוקי רבי אלעזר ב"ר שמעון בן יוחאי ג"א - תתס"ג

❖ רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב ב"ר יצחק מדראהביטש - תקמ"א

❖ רבי דוד מקשאנוב ב"ר חיים מצאנו - תרנ"ג

כ"ז אלול

❖ רבי נתן ב"ר יעקב שמשון אדלער - תקס"ט

❖ רבי שלום ב"ר אלעזר (השר שלום) מבעלזא - תרט"ו

א' תשרי

❖ שרה אמנו ע"ה

❖ גדליהו בן אחיקום

❖ הקדוש רבי אמנון ממאגענצא בעל "ונתנה תוקף" הי"ד

❖ רבי מאיר לייבוש ב"ר יחיאל מיכל (מלבי"ם) - תר"מ

❖ הבעל שם טוב ממיקלשטאט -

שתתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה

אין די 'ימי הרחמים והסליחות' ווען מיר בעטן אויף א זיס יאר
דערמאנט אייך נאר דעם זיסן טעם פון אַ עמוד גמרא

הייבט אן צוזאמען מיטן ציבור
דעם דאנערשטאג נצבים וילך
די ניינטע מסכת - מסכת יומא

די פאסיגסטע הכנה צו די הייליגע טעג

צו יום הקדוש
הבעל"ט

צו לערנען גמרא מסכת יומא

א זיס געבענטישט יאר !!!

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקי וקדושי עליון
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

שבת קודש ר"ה

ונמצאת למד שגם ביום הגדול והנורא עת משפט עמו ישראל ברי"ה והקצבת חיותם פרנסותיהם ומזונותיהם הכל נעשה ונמשך בשבת שלפניו במקור מים חיים וע"כ מבואר בשו"ע (ארח"ס תכ"ח ס"ד) שלעולם קורין אתם נצבים קודם ר"ה ע"ש לפי שהיא מרמז על ר"ה והרה"ה נרמז ונחקק בשבת שלפניו ע"כ קורין אותו בשבת הזה. (באר מים חיים)

והנה שבת זה שהוא שבת האחרון מהשנה שעברה הוא נעוץ סופו לתחילתו וע"י שמירתו בקדושה וטהרה נוכל לתקן אל כל מה שפגמנו בכל שבתות השנה שעברו שאמרו הצדיקים הקדמונים שאם ירים איש את קצה המטה יתחמם כל המטה כן כאשר יתקן איש ביום האחרון יתקן כל הזמן וזה מה שכתוב בתנ"ד פ"א י"א מים יצרו ולו אחד בהם אז יום השבת ודרש מילת אחד כטעם אחד העם יום המיוחד שבימים והוא השבת קודש ויום אחד חשוב שנה ר"ה ב' רצה לומר יום אחד זה השב"ק שהוא מחשיב לדבר חשוב כל השנה כולה. (ישמח ישראל)

וכן בשבת לפני ראש השנה קוראים בתורה פרשת נצבים, "אתם נצבים כולכם היום" לפני כסא המשפט של הקב"ה, שבשבת לפני ראש השנה נשפע על מה שידונו את האדם בראש השנה. (עטב פנים)

ולפי"ז יתבאר לן ג"כ מאמר הכתוב הנ"ל יחינו מיומים, היינו ע"י קדושת שני הימים של ראש השנה הבאים לקראתנו לטובה, ביום השלישי יקימונו ונח"י, הוא יום השבת אשר אנו בו היום, לפניו היינו השבת אשר לפני ראש השנה, וע"י שאנו מקבלים עלינו בשבת הזה לעבדו ית"ש כראוי לבניי הכשרים, ע"י"ז נזכה שיהי' יקימונו ונחיה לפניו, להכתב בספר החיים, למענו יתברך, שנוכל לעסוק בתורה ובמצות כראוי ולעבדו באהבה וביראה ובחבה, ולהתנהג כרצונו ית' והבן. ובדרך זה יתבאר לן מאמר הכתוב, אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם, ראשיכם שביטכם זקיכם ושטריכם וגו' טפכם נשיכם וגו', אשר ה' אלקיך כרת עמך היום, וכידוע מספרי"ק דאיתא באזה"ק דתיבת היום חופז על ראש השנה, ולדרכינו יתבאר כפל תיבת היום, דהפסוק מורה לנו כאן שכל אחד ואחד יעמיד במשפט ביום זה של ראש השנה, אשר הוא יומא אריכתא של שני ימים כנ"ל, אבל לצרף לזה עוד את יום השבת קודש שלפניו מתחיל הפסוק אתם נצבים היום לפני ה' אלקיכם היינו שהתחלה לכל זה הוא כבר ביום השבת שלפניו, לפני ה' כי בא לשפוט הארץ בימי ר"ה הבאים לקראתנו, ויצורף לקדושתם גם קדושת שבת הזה להיותם ביחד ע"ב ששת, כמנין חסד, וע"י"ז נוכל להתפלל שיהיה לפני ה' אלקיכם היינו שבר"ה הבעל"ט יתהפך מדת הדין למדת הרחמים והחס"ד כנ"ל ולהכתב בספר החיים בבחינה למענך אלקים חיים כנ"ל, וא"ש.

ערב ר"ה

הנה מצינו בגמרא ר"ה (ב) שאצל מלך יום אחד בשנה חשוב שנה וכן בסוף השנה, וכן הוא כבעל תשובה למעלה אצל מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, אף שלא היה עובד להשם יתברך בכל ימות השנה, רק שבסוף השנה עלתה במחשבתו ושם אל לבו לעשות רצון השם יתברך, נחשב לו יום האחרון כשנה שלמה. (חסד לאברהם לר"ה כ' ע"ג)

אם כן גם אנו נאמר לענינו אשר כלה החדש באפס תקוה, הלא רחמנא ליבא בעי, בזו הלילה הנשאר יפשפש במעשיו וישם אל לבו הטוב גדול מריו ותחרט בחרטה גדולה ופול מלא קומתו ארצה, בינו לבין קונו וזיעק מרה, אוי לי מה עשיתי כזאת וכזאת עשיתי, והגני מתחרט בחרטה גדולה מאד ומאד באמת ובלב שלם, ויקבל עליו בכל לב שלא ישוב עוד לתעותיו כלימי חייו, ויהיה אצלו כיתד שלא תמוט, ויתודה בככי גדול ויבקש מחילה וסליחה ממלך מוחל וסולח, ומה שצריך יתקון יתקן כפי אשר יגיד לו רופא נפשות, ובין אדם לחבירו לתקן, אז יהיה קונה עולמו בשעה אחת ויגיע לחפצו כמעט זמן אשר ישאר בידו. (ישמח משה פרשת נצבים)

וכללו של דבר קודם ביאת הדבר צריך להתפלל על הדבר, כמו דוד המלך היה קם קודם היום ומתפלל על היום שיכנס ויצא בשלום כך אם רוצים שיהי' ישועה ברי"ה צריך להתפלל בערי"ה קודם ביאת השנה, תחל השנה וברכותיה, ברכת השנים, כמו בתחילת השבוע מתפללים החל ששת ימי המעשה וכו', ועיקר מראשת השנה דרשו חז"ל שנה שרשה בתחילתה שהמתפלל בלב נשבר ונזכה כענין בפתח מתעשרת בסופה ויקובל תפילתו. (סמיכת משה)

שעריך הם דופקים כעניים ודלם דרך העשיר שצריך לחבירו בטובתו דופק בקול גדול ולא יתבשש, אבל העני בתחנונים ידבר מרושש, אבל אם הוא סכנת נפשות גם העני יתמרמר בקול גדול, כן אנחנו תחילה שפדים במי סליחות ואפרים שנים ושלושה סליחות ודופקים בנחת עם עני ואביון אולי ירחם, אבל עתה ערב ר"ה שהוא סכנת נפשות ביום מחר כי תבא על זכרון בספר הזכרונות וספרי החיים וספרי המתים פתוחים לפניו, צריך לקרוא אל ה' בחזרה, עם ה' חזקו ונתחזקה לבקר ולעמוד על נפשתינו להצילנו מכל צרה וצוקה. (שם)

מצוה גדולה לחלק צדקה ערב ראש השנה לעניים ולאביונים המבקשים מים שורש החסדים וכו' ומדת הרחמים גדולים אפילו שאין להם זכות, על כן נקרא מדת רחמים גדולים אי"ן שאין צריך זכות, ועל כן על ידי חילוק הצדקה בערב ראש השנה פותחים מדת אין ומים מה שחושקים עניים ואביונים ועל ידי זה נפתקו כל הדינים שיש בראש השנה. (אור החכמה)

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — בו — בלתי מוגה

מוציאי שב"ק פרשת תזריע מצורע תשס"ט לפ"ק

ניחום אבלים אצל הרבנים הגאון"צ

בניו של כ"ק אדמו"ר מדאמבראווא זצ"ל

שהי כמה שנים רב בביהמ"ד המפורסר בית יוסף דאמבראווא בשכונת קרוינהייטס, ואח"כ בכארא פארק

ע"פ אמם הרבנית הצ' מדאמבראווא ע"ה

רבינו: ער האט אנגערופן עמליכע אין קרוינהייטס צו דעם און צו יענעם, ער האט דאס מאקע אפגעשטעלט, ס'איז אויך דא א בריוו איבער דעם.¹

האדמו"ר מהרמ"ד: זיין בריוו האט עושה רושם געווען.

בני הגה"צ מדאמבראווא שאלו אם רבינו הכיר את

אביהם ז"ל

רבינו: יא, כ'געדענק דאס ערשטע מאל וואס כ'האב איהם געזעהן, איז געווען ביים טאטן ז"ל (מרן רבינו בעל ברך משה), ווען ער האט נאך געוואוינט אין קרוינהייטס, דעמאלטס איז געווען מענטשן וואס האבן איהם געוואלט צונעמען דאס הויז, דאס בית המדרש. כ'געדענק דעמאלטס איז ער געקומען צום טאטן, דעמאלטס האב איך איהם געזעהן דאס ערשטע מאל.

האדמו"ר מהרמ"ד מבאבוב: יא, מיין שווער ז"ל (כ"ק מהר"צ מבאבוב ז"ל) איז מיטגעגאנגען מיט איהם.

רבינו: דער טאטע זכרוננו לברכה האט זיך זייער אנגענומען דעמאלטס פאר איהם, כ'זוייס נישט צו דער טאטע האט איהם פאר דעם אזוי געקענט, אפשר האט ער איהם שוין געהאט געזעהן. אבער ווען ער געקומען צו איהם אז מען וויל פון איהם צונעמען דאס הויז, האט איהם עס נוגע געווען ללב.

האדמו"ר מהרמ"ד: דער טאטע האט מיר פארציילט – כ'בין דעמאלטס נישט מיטגעווען, כ'בין מיטגעווען עפעס אמאל שפעטער ווען ער איז געגאנגען זאגן יישר כח – אבער דעמאלטס האט דער טאטע געזאגט, "דער סיגוטער רב, ער איז א צאנזער אייניקל", ער איז געלאפן אין שטוב אהין און צוריק (מחמת כאב וצער שבדבר זה), און ער האט זיך אנגערופן צו מיין שווער, מיכום מוהן צו די זאך...

1

וזה לשון הקול קורא שכתב מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל אודות הביהמ"ד של האדמו"ר מדאמבראווא ז"ל בקרוינהייטס להציל עשוק מיד עושקו, וז"ל: "שמעו שמענו ותרמו בטננו על הנבלה הרע שאירע בדורינו, שקמו אנשי בליעל ושברו את המנעולים של הבית ובית המדרש בית יוסף דקרוינהייטס, ומתפללים בו ערב ובוקר ושבתות בלי רשות בעליו, - הוא הרב החסיד בנש"ק הרב ר' יעקב יצחק אונגער שליט"א - ותנה גלוי וידוע לכל באי שער עירנו שהרב הנ"ל קנה את הבית הזה בכסף מלא ושלו ממש... ועתה קמו אנשי בליעל וטוענים שהביהמ"ד שייך להם, והם לא עורו בזה אפילו בפרושה אחת, והאיך יש להם חוצפה גדולה כזו לשבור את הדלתות ולגזול את הבית והביהמ"ד מבעליו, שומו שמים על זאת! - וכעת הוסיפו חטא על פשע לתבוע אותו בערכאות בלי רשות ב"ד. הנשמע כזאת בישראל אפילו בין פשוטי עם. לכן נגזר לפרסם ברבים שאנחנו הח"מ מהירין אותם בשם תורתנו הקדושה, שמחויבים להתויר את הבית המדרש לבעליו הוא הרב החסיד הנ"ל, כל כי תפלתם ניאון ותועבה כמ"ש "בועז ברך נאין ד"! וכל מי שיראת ד' בלבבו צריך להרעיש עולמות על זה ולהציל את העשוק מיד עושקו, ולהשמוע ינעם ותבא עליהם ברכת טוב. ועי' באנעה"ח יום ג' לס' לעשות את כל דברי התורה הזאת, ג' דסליחות תשל"ד לפ"ק. ועל החתום התם מרן רבינו ז"ל, וגם הגאון"צ בעל תפארת נפתלי משארמאש ובעל באר משה מדעברעצין ז"ל. ועי' עוד בס' ומשה היה רועה (ח"ד עמ' רמ"ט) שמביא הסיפור באריות].

ער קען איר נישט התונה מאכן, ווייל ער האט נישט קיין געלט.

דער דברי חיים איז דעמאלטס געווען אן אלמן ל"ע, און ער האט זיך אליינס אנגעטראגן פאר ר' הערשעלעך, אז ער זאל איהם נעמען פאר אן איידעם... ר' הערשל האט דאס אנגעקוקט אזוי... דער דברי חיים איז שוין געווען אן עלטערער איד, א בא בשנים, נאכדעם וואס די צווייטע רביצין איז נפטר געווארן... ער איז געווען א שטארקער צאנזער חסיד, אבער ער האט נישט געוואוסט וואס צו ענטפערן פארן רבי.²

האט ער געבעטן דעם דברי חיים "רבי, איך מוז דאס גיין איבערפרעגן מיין רביצין". דער דברי חיים האט אים גערעכט געגעבן, ער איז אהיימגעפארן, און דערציילט פאר זיין רעביצין אז ער איז זיך געווען געזעגענען ביים רבי, און דער רבי האט זיך אליינס אנגעטראגן... זי האט אויך נישט געוואוסט וואס צו זאגן...

על כל פנים, האט זי געזאגט אז מען זאל גיין פרעגן דעם רבי'ן רבי אשר'ל פון ראפשיץ, איז ער אוועקגעפארן קיין ראפשיץ, און דערציילט די מעשה.

האט דער רבי ר' אשר'ל געזאגט "וואס איז די שאלה? אז מ'קען האבן א מלאך אלקים פאר אן איידעם, וואס איז בכלל דא צו טראכטן און מסופק זיין דערין?!"

האט רבי הערש געזאגט "דאס איז טאקע די שאלה, ער איז א מלאך אלקים, ראשו מגיע השמימה, און מען דארף האבן קינדער, אויפשטעלן דורות..." זאגט רבי אשר'ל "איך זאג צו א פולע זשמעניע' מיט קינדער", דאס איז אזא גאליציאנישער אויסדרוק... (כעין שאומרים "א פולע האנט מיט ברכות").

דער דברי חיים האט איר טאקע גענומען, ער האט געהאט אסאך קינדער פון איר,³ און ער האט איר נאך

האדמו"ר מהר"צ מדאמבראווא: זיי זענען געקומען צוויי יאר שפעטער בעטן אז ער זאל צוריק ציען פון דעם בריוו, האט דער טאטע געענטפערט, אז ווען איך שרייב ווען היינט דעם בריוו וואלט איך געשריבן א שארפערן בריוו.

רבינו: ער (האדמו"ר מדאמבראווא) האט נאך געהאט א שווארצע בארד דעמאלטס.

האדמו"ר מהרמ"ד: ווען מיין טאטע ז"ל איז געקומען דעמאלטס זאגן א יישר כה, האט ער געזאגט פאר אייער טאטן, "אייערע שונאים פארהינגען אייך נישט וואס איהר האט אויפגעטוהן", האט דער טאטע געענטפערט איך האב נישט קיין שונאים.

ר' זכרי' שענדארף: מיין טאטע (הרבני בנשי"ק ר' אלעזר שענדארף ע"ה) האט אמאל (בשנת תשי"ט) גענומען דעם טאטן (הגה"צ מדאמבראווא זצ"ל) צום סאטמאר'ער רב ז"ל, (מרת רבינו בעל דברי יואל) און געבעטן א ברכה (לרגל התייסדות ביהמ"ד דאמבראווא בקרינהייט) האט ער געגעבן א קוויטל, און ער האט אויך געוואלט געבן א פדיון, האט דער סאטמארער רב געזאגט אז ער נעמט נישט יעצט פון איהם א פדיון, ער זאל קודם מצליח מיט'ן בית המדרש, און נאכדעם וועט ער נעמען פון איהם א פדיון. דאס בית המדרש האט טאקע געהאט א גרויסע הצלחה.

האדמו"ר מהרמ"ד: זיי (משפחת שענדארף) זענען אייניקלעך פון רבי הערשעלע טארנער (רבי יחיאל צבי בן הרה"ק רבי מרדכי דוד מדאמבראווא ז"ל - חותנו בוויזש"ל של מרת הדברי חיים ז"ל - אבי אמו של הרה"ק רבי שלום אליעזר'ל מראצפערט ז"ל).

רבינו: ווי אזוי זענט איר אייניקלעך פון רבי הערשעלע טארנער?

ר' זכרי': מיין טאטנס טאטעס טאטע איז געווען אן איידעם ביי איהם, ער איז געוועהן א שוואגער מיט'ן דברי חיים.

רבינו: ווי אזוי האט ער געהייסן?

ר' זכרי': רבי חיים גרונער, ער איז געווען דיין אין בארדיוב.

רבינו: ס'איז א פלא ווי אזוי ס'איז צוגעגאנגען דער שידוך פונעם דברי חיים מיט רבי הערשעלע טארנער'ס טאכטער, דער רבי הערשעלע איז געווען אן ארימאן, ער האט געהאט א טאכטער און ער איז געקומען קיין צאנז - ער איז געווען א שטארקער צאנזער חסיד - און האט זיך מזכיר געווען פארן דברי חיים אז ער האט א טאכטער און

2 עי' בסי' מקור חיים (אות שני') שהרה"ק מצאנז לא רצה ליקח אלמנה או גרושה, עיי"ש באריכות.

3 מזווג זה עם הרבנית הצדיקת רעכיל דבורה ע"ה, נולד למרת הדברי חיים ז"ל (שבעה צאצאים: א) הרבנית נחמה (המפורסמת בשמה "די רביצין חמה לע"י) ע"ה, אשת הגה"צ רבי יצחק טוביה רובין ז"ל; ב) הרבנית טיילא ע"ה, אשת הגה"צ רבי אהרן האראוויטץ מבייטש ז"ל; ג) הילד החרוף לייבוש שנסתלק בימי ילדותו; ד) הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפערט ז"ל הי"ד; ה) הרה"ק רבי יצחק ישעי' מוטשעחויב ז"ל

איבערגעלעבט (הרבנית נפ' כ"ז אלול תרכ"ז, ומרן הדברי חיים נסתלק כ"ה ניסן תרל"ו).⁴

כ'האב געהערט א ענליכע מעשה, דער פעטער ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל) האט פארציילט די מעשה, היינט איז געווען דעם חכם צבי'ס יארצייט (א' אייר), צום חכם צבי איז געקומען אן אלמנה מיט איר טאכטער זיך מזכיר זיין אויף א שידוך פאר די טאכטער, און דער חכם צבי איז דעמאלטס געווען א אלמן, האט דער חכם צבי זיך אנגערופן "וואס איז שלעכט מיט מיר", ער האט זיך אנגעטראגן. די אלמנה האט געמיינט אז ער מיינט פאר איר, האט די אלמנה געענטפערט אז זי האט נישט בדעה חתונה צו האבן, זאגט דער חכם צבי, אז ער מיינט נישט איר, נאר ער מיינט די טאכטער, האט זי געזאגט, אז דער

הי"ד; ו] הרבנית פראדל ע"ה, אשת הגה"צ רבי אלעזר ראזנפעלד מאושפיצין ז"ל; ז] הרבנית גיטשא ע"ה, אשת הגה"צ רבי בצלאל יהושע מאסקאוויטש מגלוגא ז"ל הי"ד.

ועי' בס' מקור חיים (אות שכ"ג) שהרה"ק מצאנו זי"ע סבל עם זיווגו השלישי צער גדול בנים גדול, ונעדרו לו ששה בנים רח"ל.

4

הרבנית נסתלקה בעש"ק כ"ז אלול שנת תרכ"ו כשהשתוללה או מגיפת החולי-דע רח"ל בגלילות צאנו ורבים הללים הפילה, ומתו בה בערך מאה ותשעים נפשות רח"ל.

ובשנת תרכ"ו עבר הרה"ק מצאנו בעש"ת לעיר זמגוראד, ולחג הסוכות נסע לעיר בארדיוב ושהה שם כמה שבועות עד שהמגיפה נעצרה, ועיין בס' זכרון טוב בו נעתק מכתב ממרן הק' מצאנו להרה"ק רבי יצחק מנעשכין זי"ע בו הוא מבקש ממנו שיתפלל בעדו ובעד המגיפה.

ובס' פי צדיק (דף רמ"ו) מכתב שהרה"ק מצאנו ליווה אותה עד לבית הכנסת שהיה סמוך לביתו, והספידה בדברים אחרים ואמר: "היא היתה אשה כשירה שעשתה רצון בעלה, והלק גדול יש לה בעבודתו... היא בנתה בשבילי ה'דאווין שטוב" ובנתה המקוה בחציר... לבי בשלום ובכל מקום שתבואי תאמרי שאת היית אשתי וששמשת אותי באמונה, לבי בשלום!".

ועיין בס' חמדה גנוזה (ה"א) שהרה"ק מצאנו נענה פע"א ואמר שיעקב אבינו השיג שלימותו ע"י שנשא ד' נשים, והותנו רבי הערשעלע היה נוכח באותו מעמד, ופרץ בבכי, כי הבין שבתו לא תאריך ימים כי היא היתה האשה השלישית של הרה"ק.

ועיין בס' נפלאים מעשיך (עמ' י"ח) שמביא העתק מירחון עמוד העבודה שיי"ל בשנת תרכ"ו בארה"ק (ע"י הגאון הצדיק ר עקיבא זסק שלישינער זצ"ל) עדות נוראה מא' שהיה באותו שב"ק בצל הרה"ק מצאנו איך שהרה"ק הצדיק עליו דין שמים באופן מבהיל, עיי"ש.

חכם צבי וועט צוזאגן א בן זכר וועט זי מסכים צום שידוך, און דער חכם צבי האט איר צוגעזאגט א בן זכר.

וכך הוה, ס'איז אריבער א יאר, איז געבוירן געווארן א יונגל, ויהי ביום השמיני, דעם אכטן טאג, מ'האט געוואלט גיין צום ברית, מ'ווארט אין בית המדרש מ'זאל ברענגן דאס קינד, אבער זי שיקט נישט דאס קינד, האט מען געווארט און געווארט ביז דער חכם צבי איז אהיים געגאנגען זעהן פארוואס מ'ברענגט נישט דאס קינד, זאגט די אלמנה ווער וועט ערציעהן דאס קינד? – דער חכם צבי איז שוין געווען אויף די עלטערע יארן – זי וויל ער זאל צוזאגן אז ער וועט פירן דאס קינד צו די חופה, אז ער זאגט נישט צו, גיט זי נישט ארויס דאס קינד, האט דער חכם צבי צוגעזאגט אז ער וועט חתונה מאכן דאס קינד, און אזוי איז טאקע געווען, דער חכם צבי האט מאריך ימים געווען (נפ' א' אייר תע"ח) און ער האט נאך געלעבט ווען דאס קינד האט חתונה געהאט.

הארמו"ר מהרמ"ד: דער זיידע ז"ל (כ"ק מהר"ש מבאבוב), האט פארציילט א מעשה פלא פון רבי אייזיקל קאלובער, ער האט געהאט א זוהן וואס איז געבוירן געווארן בסוף ימיו, ער האט געהייסן מאיר, און ווען רבי אייזיקל איז אוועק, איז ער געבליבן א יתום, א יונג יונגל אליין, ס'איז נישט געווען ווער זאל זיך ריכטיג אומקוקן אויף איהם, און ס'האבן זיך געבעך צוגעקלעבט צו איהם שלעכטע חברים, און פאר די חסידים האט דאס זייער וויי געטוהן, אבער בפועל האבן זיי גארנישט געקענט טוהן,⁵ זענען זיי ארויס אויפן ציון אייננרייסן אז רבי אייזיקל זאל זיך מטריה זיין בעולם העליון און זיך אומקוקן אויף זיין קינד, און די תפילות האבן אויפגעטוהן, און ער איז געקומען אין הלום צום זוהן, און ער האט איהם געזאגט "מאיר, לאז אפ די שלעכטע חברים, שוין", אינדערפרי ווען ער איז אויפגעשטאנען, איז ער נישט געגאנגען צו די חברים, און ווען די חברים האבן געזעהן אז ער קומט נישט, זענען זיי געקומען צו איהם, און זיי האבן איהם געפרעגט "וואס איז

5

עיי' בס' נפלאים מעשיך (עמ' ה"א) שמביא שעוד בחיים חיותו של הרה"ק מקאליב רצו לספר לו מתעלולי בנו, אך בבואם סמוך אל הקודש שמעו איך שהרה"ק ממליץ טוב על ישראל באמרו כלפי שמיא, אף שיש לי בן שאינו הגון ויש לי עגמ"ג ממנו אפע"כ איני מרחקו, א"כ גם אתה אל תרחיק את בניך התועים בדרכם מרוב כובד הגלויות והנסיגות, עיי"ש באריכות.

קדושת ציון מכאוב ז"ל) אויף די מעשה, וואס איז דער פשט, ס'איז דאך דא א בחירה, האט ער געענטפערט, ס'איז דא א בחינה וואס הייסט ה' אוהב צדיקים, און אהבה מקלקלת את השורה, א צדיק האט א כח צו גיין אפילו אקעגן די בחירה, רבי אייזיקל האט געפועלט אפילו אויף דעם.

הגה"צ אב"ד קהילתינו ווילימסבורג: רבי יענקעלע (מפשעווארסק) פלעגט צו זאגן אז ס'שטייט דאך (הולין ז') גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם, בפשטות מיינט עס ברוחניות,⁷ זאגט ער אז ס'קען מיינען אפילו בגשמיות אויך, ווייל בחייו האט רבי אייזיקל נישט געהאט קיין כח צו נעמען א אייזן און צוברעכן.

רבינו: ער איז געווען א גרויסער הלויש,⁸ און אוודאי לעת זקנתו.

רבי אייזיקל קאלובער איז געווען א מחותן מיט'ן עמרת צבי (בנו של הרה"ק מקאלוב ז"ל היה חתנו של הרה"ק העמרת צבי מווידיששוב ז"ל).

מ'פארציילט אז דעם עמרת צבי'ס טאכטער וואס זי איז געווען א שנור ביים קאלובער רב, איז אמאל געווען פסח אין קאלוב,⁹ און פסח אויפדערנאכט איז רבי אייזיקל נישט אריין צום סדר, ער האט שפאצירט אהער און אהין, ער דרייט זיך אין שטוב, יעדער איינער האט געווארט, אויף איינמאל איז אנגעקומען א פריץ מיט א פריצ'מע און ער

מיט דיר", האט ער געזאגט אז ער פילט זיך עפעס נישט אזוי גוט, א כלל, צום סוף האבן זיי ארויסגעשלעפט פון איהם אז ער האט געהאט א הלום, האבן זיי איהם געזאגט "פון פוסטע הלומות מאכסטו זיך צוטוהן?", און זיי האבן איהם ווידער ארויסבאקומען.

די צווייטע נאכט איז דער פאטער ווידער געקומען צו איהם אין הלום, און האט איהם געזאגט, "מאיר, כ'האב דיר געזאגט אז דו זאלסט נישט גיין מיט די חברים, פארוואס ביזסטו געגאנגען מיט זיי?", האט ער שוין געזעהן צוויי מאל א הלום, איז ער נישט געגאנגען, יעצט האבן שוין די חברים נישט געווארט לאנג, זיי האבן פארשטאנען מסתמא האט ער ווידער עפעס א הלום, זענען זיי געקומען און געלאכט "האסט ווידער געהאט א הלום?", און אזוי זענען זיי איהם ווידער בייגעקומען, און זיי האבן איהם ארויסגעשלעפט.

די דריטע נאכט איז דער פאטער געקומען און האט זייער שארף געשריגן אויף איהם, "דו האסט מיך נישט געפאלגט", און א מעשה פלא אינמיטן הלום האט ער געזען ווי דער פאטער גייט צו צום אויוון און נעמט דעם אויוון איבער דעם אויוון און ער ווארפט עס ארויף אויף זיין פיס, און ער האט איהם געזאגט "כזויל אז דו זאלסט וויסן פאר אן אמת אז איך בין דא געווען", ווען ער איז אויפגעשטאנען איז דער אויוון געלעגן אויף זיין פיס, און דער פיס איז איהם געווען צובראכן, דאס האט שוין אויפגעטוהן ביי איהם.

דער זיידע ז"ל האט געזאגט, ער געדענקט אידן וואס זענען געקומען פון אונגארין קיין באבוב האבן גערעדט פון דעם ר' מאיר'ל ער איז געווען אן ערליכער איד, און ער האט געלומפט (היי' צולע על רגלו).⁶

רבינו: כ'האב געהערט אז ער האט גענומען א שמעקן. **הגה"צ אב"ד קהילתינו ווילימסבורג:** רבי יענקעלע ז"ל (מפשעווארסק) פלעגט פארציילן די מעשה, האט ער געזאגט אז אינדערהיים האט מען געזאגט אויף דעם א ווערטעל, "שובר אויב"ם (אוייוון) ומכניע זדים" (שע"י שבירת האוייוון נכנע וזון לבו לחזור בתשובה).

האדמו"ר מהרמ"ד: דער זיידע ז"ל (כ"ק מהר"ש מכאוב ז"ל) האט געזאגט אז ער האט געפרעגט דעם פאטער (כ"ק בעל

7 מן הנכון להעתיק מה שאמר מרן רבינו ז"ל בעל דברי יואל בהספידו על הרה"ק מהר"ד מבעלזא ז"ל (נדפס בדברי יואל פ' תולדות עמי תרנ"ז) על מאמרו ז"ל גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם, ולסאורה יקשה ממשנתנו (אבות פ"ד מ"ח) יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא, אלא המונה שאף שאי אפשר להם לסגל עוד מצוות ומעשים טובים דבמתים חפשי, מכל מקום ככה קדושתם הגדולה פועלים באחרים לסגל תשובה ומעשים טובים, "אף מה שלא עלתה להם בחייהם", ענתודה"ק.

8 ידוע שהרה"ק מקאלוב קיבל על עצמו יסורים לטובת כלל ישראל, ואכן סבל יסורים נוראים עד שלא היה יכול לסבול אפילו את המלבושים שלבש ועשו לו מלבושים מיוחדים מנייר.

9 עיי' בס' עשר קדושות שהרה"ק מלובלין זי"ע אמר שהיום בדורינו האור הגדול ביותר בליל התקדש חג הוא אצל הרה"ק מקאלוב.

ועיי' בס' שמן הטוב (את כג) שהרה"ק רבי משה מראזוואדאב זי"ע סיפר שפע"א בליל פסח נענה הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלעשבורג זי"ע מגדולת הסדר אצל הרה"ק מקאלוב, ותמה למה אינו שומע את ההגדה שלו, עיי"ש.

6 אחרי שרבי מאיר חזר בתשובה הי' רגיל לנסוע למון הדברי חיים ז"ל (מפי כ"ק הגה"צ רבי יעקב מפשעווארסק ז"ל).

בזו ווען ער פועל'ט נישט אויס די גאולה שלימה, האט מען אראפגעשיקט אברהם מיט שרה, און זיי האבן איהם געזאגט אז ס'איז נאכנישט געקומען דער זמן, דעמאלטס איז ער אריין צום סדר."

ואמר רבינו המקום יתום אתכם וכו'

מיזאל נישט וויסן פון קיין צער, מיזאל תמיד זיין מיט שמחה.

האט זיך זייער דערפרייט צו זיי, ער האט זיי אויפגענומען מיט שמחה, און גערעדט מיט זיי, ווען זיי זענען אוועק געגאנגען איז ער געגאנגען צום סדר, זי האט נישט געקענט פארנעמען וואס זי האט צוגעזען, ווען מאיז אהיים געפארן האט זי פארציילט פאר איר פאטער וואס זי האט געזען ביים שווער, האט דער עמרת צבי געזאגט, "דער קאלובער רב האט נישט געוואלט אריינגיין צום סדר

יום ג' פרשת הוקת בלק תשס"ט לפ"ק

ביקור הגה"צ רבי אהרן פאללאק שליט"א

אדמו"ר מבערגסאז

האדמו"ר מבערגסאז: היינט איז געווען די יארצייט פון אמרי נועם (נסתלק ח' תמוז תרל"ז).

רבינו: מיין שווער (האדמו"ר מוויזשניץ ב"ב שליט"א) איז א אייניקל פון אמרי נועם.

האדמו"ר מבערגסאז: יא, ער זאגט דאך אלץ כסדר נאך אמרי נועם. ער זאגט טאקע אין פרשת בלק וירא בלק בן ציפור את כל אשר עשה ישראל לאמורי, אז דער גאנצער כח פון בלק און בלעם איז געווען ווי אזוי זיי קענען פוגע זיין אין די אידן, און דאס איז אין די חדשים פון תמוז און אב, זאגט ער וירא בלק בן ציפור "את" דאס איז ראשי תיבות ת'מוז א'ב, אבער ער האט נישט געוואוסט אז די אידן האבן שפעטער א אלול און תשרי וראשי תיבות "את" און מיט דעם כח פון אלול און תשרי, שלאגט מען זיך מיט דעם כח פון תמוז אב.

רבינו: דער בני יששכר ברענגט דאך צו אז די חדשים זענען געפאלן צום חלק פון עשו, און הודש אלול אויך, נאר יעקב האט צוגענומען פון איהם הודש אלול, אזוי זאגט דער בני יששכר.¹¹

העמים לא זרוע שם מקדושה עלינוה, ואף על פי כן ישראל שוברים חומת ברזל דקליפה] ושבים אליו בתשובה שלימה, הש"י ישיבנו בתשובה שלימה לפניו באמת, "עכ"ל.

11

ע"י בני יששכר (מאמר הודש תמוז אב מאמר א את 1) וז"ל: "וכיון שבא לידנו פסוק ארוממך י"י וכו' אפרשהו בקצרה, (ודברנו באריות במאמרי אלול [מאמר א את 1]). והוא, דאלו הב' חדשים מגיע אליהם אותיות ד"ל כמ"ש לעיל, ולחדש אלול מגיע אות ה, מומילא כאשר יצטרף אליהם אלול [שהם מודגל אחד ראונו שמוען ג'ד בבית אלקים נהלך ברג"ש (תהלים נה טו)] מותהוה דל"ת פתוחה לשבים, (הארמו במאמרי אלול כדל"ם וכרשי"ם דפגו דלית' ע"ש"י), והנה מבורא בזהר [ח"ב ע"ה ע"ב] אשר ניסן אייר סיון נפל בבורל לחלק יעקב, ותמוז אב אלול לחלק עשו, והנה זה

האדמו"ר מבערגסאז הגיש לרבינו את הספר ביתו נאווה קודש על החדש תשרי

ואמר: תמוז איז דאך שוין א הכנה אויף די הייליגע טעג. ס'שטייט אין מדרש"א (בכרות ה.) אז די איין און צוואנציג טעג פון שבעה עשר בתמוז ביז תשעה באב, זענען אקעגן די איין און צוואנציג טעג פון ראש השנה ביז הושענא רבא, אזוי ווי אין די טעג איז הקב"ה מלבין עונותיהם של ישראל, אזוי אויך אין די איין און צוואנציג טעג איז הקב"ה מלבין עונותיהם של ישראל.

רבינו: ובכן אבוא אל המלך, 'בכנ' איז צוויי און זיבעציג טעג, די צוויי און זיבעציג טעג הייבן זיך אן שבעה עשר בתמוז, דער בני יששכר זאגט אזוי, 'ובכן' אבוא אל המלך, 'ובכן' תן פחדך, ווייל ס'איז דא פופציג טעג פון תשעה באב ביז צו ראש השנה, און נאך צוויי און צוואנציג פון שבעה עשר בתמוז, איז צוזאמען בכ"ן.¹⁰

10

ו"ל באגרא דכלה (דף רצ"ה): "ולדעתי על פי הדברים האלה יובן נוסח תיקון התפלה בראש השנה הוא ובכ"ן, ובכ"ן, שאותיות בכ"ן בגימטריא חס"ד מנווע. והנה צירוף התבה הוא כ"ב נ, היינו אותן הכ"ב ימים אשר בהם החסדים נעלמים, ונז"ן ימים אחר כך אשר החסדים מגללים. וזהו ברמז ובכ"ן אבא אל המלך (אסתר ד טו), היינו בראש השנה שאז הוא בחינת מלכות שמים, מלכותו בכל משלה (תהלים קי יט) דינא דמלכותא. וזה שגרונו בפסוק כה אמר י"י זכרתי לך חס"ד נעורך, היינו בזמן המקדש שהיו אלו הימים כולם בבחינת חס"ד [הגם שלא היו כמו שיהיה לעתיד, אף על פי כן בזמן המקדש היו בבחינת חס"ד, ובפרט בבית שני שהיו לששון ולשמחה], אהבת כלולותי"ך [היינו בזמן הגלות שהב"ב ימים הם בהסתר פנים, רק כ"ל ימים הם באהבה וחיבה יתירה להתעוררות התשובה, היינו כ' ימים מאב ול' מאלול, זהו אהבת כלולותיך אהבת הב"ל שלך, זה זוכר הבורא לישראל] לכתך אחרי במדבר, [שאז מותחילין ישראל לדבר להש"י דברי ריצי ותתנונים בימי הסליחות והתשובה], בארץ לא זרועה [הגם שהיו שוכנים בארץ

איך צו איהם", און כ'האב געהערט פון עדים נאמנים, אז רבי שלמה'קע זויהלער האט זיך אנגעטוהן דאס שטריימל, און אזוי איז ער געגאנגען דאווענען מנחה אין שטיבלעך 'מאה שערים', מענטשן האבן געפרעגט וואס איז דאס אינמיטן א וואכן טאג, האט ער געזאגט 'דער בעלזער רב קומט היינט צו מיר'.

און די ספרים וואס באשרייבן רבי שלמה'קע זויהלער ברענגען אז ער האט געהייסן אז מ'זאל לייגן א ווייסן מישטעך אויפן טיש, ס'איז א פלא, כ'האב נאכנישט געהערט אז ביי אנדערע צדיקים זאל אזוי זיין, האב איך געזאגט ביים תנאים אז אולי איז דאס געווען רוח הקודש אז מ'זעט זיך משדך זיין עטליכע מאל מיט די משפחה.

רבינו: ווען דער זיידע ז"ל דער עצי חיים איז געווען ביים בעלזער רב (הרה"ק מהר"ד ז"ל) אין ראצפערט, האט דער בעלזער רב אויך געהייסן לייגן א שבת'דיגן מישטעך, ער האט געזאגט אז דער עצי חיים איז א תלמיד חכם, און א תלמיד חכם איז בבחינת שבת (וזה"ק פ' צו דף כט).

וויברו אודות הסיפור שסיפר מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל שאיש חסיד א' מילידי זענטא נטע על הג הסוכות להרה"ק מהר"א מבעלזא ז"ל ולא היה לו היכן לישון בסוכה וחי' לו מזה הלילות הדעת, ובליל הג הסוכות כשעבר לברך ולהתברך בברכת שמחת יו"ט קרא לעברו הרה"ק מבעלזא ואמר "איר וועט זיין מיין שליח מיר מוציא זיין מיט שלאפן אין סוכה", וחי הרבר לפלא.

הרה"ק ר' שמואל הכהן משב"ק: ער פלעגט דאס דערמאנען אסאך מאל ווען ס'איז איהם שווער געווען אראפ צו גיין די טרעפ באגלייטן א חשוב'ן רב, פלעג ער מיך שיקן און זאגן אויף א ווערטל 'אז דער בעלזער רב האט געקענט מאכן א שליח צו שלאפן אין סוכה, מעג איך מאכן א שליח צו באגלייטן'.

רבינו: דער טאטע ז"ל האט זייער אסאך דערציילט פון בעלזא, ער איז געווען אין פעסט ביים בעלזער רב (הרה"ק מהר"א ז"ל), פ'רשת וישלח איז עס געווען.

האדמו"ר מבערנאז הזכיר א"ע לברכה לרגל נישואי בתו תחי' **וּבְיַרְכּוֹ רַבִּינוּ:** דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל מאכן די חתונה בשעה טובה ומוצלחת, מיט נחת און מיט שמחה, דער אויבערשטער זאל העלפן ס'זאל זיין א קשר של קיימא און א בנין עדי עד ביו הונדערט און צוואנציג יאר, און הצלחה רבה מיט אלעם גוטן.

ונפרד רבינו ממנו לשלום

האדמו"ר מבערנאז: תמוז איז דאך ראשי תיבות ז'מני ת'שובה מ'משמשים ו'באים, און אויך ז'רזין מ'קדימין ו'עושים ת'שובה, פארוואס דוקא פון תמוז, פארוואס נישט נאך פריער, נאר מ'זויל שוין אין די צוויי שווערע חדשים עוסק זיין אין ענינים פון תשובה וואס דאס איז א הכנה צו אלול תשרי, כדי אז די חדשים זאלן זיך מתגבר זיין אויף תמוז און אב.

רבינו שאל על זמן שהותו בארה"ב

והאדמו"ר מבערנאז סיפר על קשרי השידוכין של בתו תחי' עם בית זוהיל

רבינו: רבי מיכל זלאטשובערס א אייניקל, זיי זענען בן אחר בן פון רבי מיכל זלאטשובער, א טייל האבן געהייסן "גאלדמאן", א טייל האבן געהייסן "מעכעלאוויטש", און א טייל "מאסקאוויטש" דאס איז די שאץ'ער משפחה.

האדמו"ר מבערנאז: ווען רבי שלמה'קע זויהלער איז געקומען קיין ארץ ישראל, האט ער נישט געלאזט מ'זאל אויסגאנג ווער ער איז, ער איז געווען אינגאנצן באהאלטן, ביי ס'איז געקומען מענטשן וואס האבן איהם דערקענט...

רבינו: ביי אונז אין קרית יואל איז געווען ר' יוסף הערש גאלדשטיין, ער האט זיך אסאך געדרייט ביי איהם.

א' הנרכיבים: ר' הערשל ראלניצקי אויך.

האדמו"ר מבערנאז: ווען ס'איז געווען די תנאים [אצל בתו תחי'] האב איך דערמאנט אז רבי שלמה'קע זויהלער איז געקומען אמאל א ווייט צום הייליגן בעלזער רב ז"ל (הרה"ק מהר"א), ער האט זיך נישט געהאט איינגעמאלדן פריער אז ער וויל קומען, און מ'האט נישט געקענט אזוי גלייך אריינגיין. רבי שלמה'קע איז נישט געווען אזוי בקו הבריאות און ער האט נישט געקענט אזוי לאנג ווארטן, איז ער אהיים געגאנגען.

ווען דער בעלזער רב האט געהערט אז רבי שלמה'קע איז געווען דא, האט ער געזאגט מ'זאל שוין היינט באשטעלן צוריק א ווייט צום זויהלער רבי'ן, "זויהלער רבי איז געווען דא, און מ'האט איהם נישט אריינגעלאזט", שוין גיי

היה לשמחה לעשו שנפל גם אלול לחלקו ולא יהיה יכולת לישראל לעשות תשובה קודם ראש השנה יום הדין, ועשה יעקב כמה מלחמות בתחבולות החכמה ולקח אלול מידו והכינו לישראל לתשובה (עין כל זה במגלה עמוקות) ועי' מתמקדים הדינים של תמוז ואב ויצרף הת' לאותיות ד"ל ומתהווה דל"ת פתוחה לשבים, והוא ארוממן י"י כי דליתניי [שעשית לי הצירוף דל"ת על ידי חדש אלול] ולא שמחת אויבי לי [היינו עשו שהיה שמה על שנפל אלול לחלקו כנ"ל וכעת הוא חלק יעקב להרים קרניו בתשובה שלימה], עכ"ל.

דברות קודש

מכ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

דרשה לאנ"ש בעיר לאנדאן - במסיבה לטובת קרית ברך משה מאנסי
יום ד' פרשת כי תבוא שנת תשס"ט לפ"ק

אמות ברשות רבים, והכוונה הפשוטה דמחמת טרדה ישכח ממנו שהוא שבת ויבא לידי איסור, והנה אם מחמת אונס שכחה אנו דוחים מצות עשה שבתורה תקיעת שופר שבא להעלות זכרונינו לפני אבינו שבשמים, מכל שכן שיש לנו די השב על מה שעבר עלינו שהיה הכל מחמת שכחה, עכ"ד.

אמנם הך מליצה ישרה הוא דווקא לרבא בשם רבה דס"ל שמא יעביינו, ואם כן הוא תקנת חכמים שלא לתקוע, אבל לרבי לוי בר לחמא מדאורייתא לא תקעינן בשבת, וליכא מליצה ישרה.

ועל פי זה יש לפרש הכתוב בפרשת שופטים, כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבות בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו. ולפי דרכינו הכוונה כי יפלא ממך דבר למשפט, שיבקשו בני ישראל דבר להמליך טוב בעדם במשפט של ראש השנה, וכמ"ש בדגל מחנה אפרים (פ' שופטים) שהוא רמז על משפט של ראש השנה. והרי איכא מליצה ישרה דאין תוקעין בראש השנה שחל בשבת, דחיישינן שמא ישכח ויעביינו ד' אמות ברה"ד, ואם כן איכא מליצה ישרה דהאדם שחטא אנוס היה מחמת השכחה, אמנם דברי ריבות בשעריך, דפליגי בזה רבי לוי בר לחמא ורבא בטעם שאין תוקעין בשבת, ולרבי לוי בר לחמא מדאורייתא לא תקעינן וליכא הך מליצה ישרה, לזה אמר וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו, להביא ראיה מהא דבמקדש היו תוקעין אבל לא במדינה, ואי מדאורייתא היא במקדש היכי תקעינן, ועל כרחך מדרבנן הוא כדרבה גזירה שמא יעביינו ד' אמות ברשות הרבים, ומזה יש לנו מליצה ישרה על כל מה שחטאו ופשעו נגד הבוכ"ע, כי שוגגים ואנוסים אנחנו, כי בעת החטא האדם שוכח הכל.

ובלכתיו בדרך זה יש לפרש המדרש (ויק"ר פכ"ט ס"ז) בחודש השביעי באחד לחודש, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, בני אם אתם מבקשים לזכות לפני בדין ביום

במשנה (ראש השנה כ"ט): **יום טוב של ראש השנה** שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה, ובגמרא מנא הני מילי אמר רבי לוי בר לחמא אמר רבי חמא בר חנינא, כתוב אחד אומר (ויקרא כג כד) שבתון זכרון תרועה, וכתוב אחד אומר (במדבר כ"ט א) יום תרועה יהיה לכם, לא קשיא כאן ביום טוב שחל להיות בשבת, כאן ביום טוב שחל להיות בחול, אמר רבא אי מדאורייתא היא, במקדש היכי תקעינן וכו' אלא כדרבה הכל הייבין בתקיעת שופר ואין הכל בקיאין בתקיעת שופר גזירה שמא יטלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד ויעבינו ארבע אמות ברשות הרבים.

וא"ז זלחה"ה בקדושת יום טוב (לראש השנה אות יח) כתב בזה להמליך טוב על ישראל, ע"ד שכתבו בספרי קודש על נוסח התפלה ש"כן ח'ובת כ"ל ה'יצורים, ראשי תיבות הם שכה"ה. הענין דבאמת האיך יצאנו ידי חובתינו במה שאנו חייבין להלל ולהודות לשמו יתברך בכל עת ובכל שעה על רוב נפלאותיו וטובותיו, וכמו שנאמר (תהלים קנ"ו) כל הנשמה תהלל, ואמרו ז"ל (בר פ"ד ס"ט) על כל נשימה ונשימה תהלל, ומי גבר יזכה לזה לפרוע חובות השבח והודיה לשמו יתברך, ומלבד זה לא מבעיא שאין אנו יוצאין ידי חובתינו בשבח והודיה, ונהפוך הוא שקלקלנו מעשינו ופגמנו בנפשינו ורוחנו ונשמותינו, והאיך נעזי פנינו נגד הבורא ברוך הוא וברוך שמו, אשר רואה במעשינו ודיבורינו ומחשבותינו, אין כל דבר נעלם ממנו, ואם יסתיר איש במסתרים וגו' מתמיהים אנחנו עלינו איך נהייתה כזאת. אבל התירוץ לזה היא השכחה שנטבע בנו בטבע לשכוח טובותיו אשר הם בכל עת ועידן, ומרוב הטירדות ותלאות ופגעי הזמן נשכח מלבינו מה שאנו מחויבים לה', ואם כן הרי שוגגים ואנוסים אנו, כי בעת החטא האדם שוכח את הכל, אבל לא מזדון לב חס ושלום. וראיה לזה שכן הוא הדבר באמת, מהא גופא דחזינן דחז"ל אסרו לתקוע בשופר בראש השנה שחל בשבת מטעם שמא ילך אצל בקי ללמוד ויעבינו ד'

וזדו ביאור המדרש אם אתם מבקשים לזכות לפני בדין ביום הזה תהיו מזכירין זכות אבות ואתם זוכין לפני בדין, באחד זה אברהם, כי על ידי שמזכירין זכות אברהם, אשר אות ר' לא זזה ממקומה כדי לרמוז נשמת רבא, מתעורר המליצה ישרה של שכחה, אשר לטעם זה תקנו חז"ל שלא יתקעו בשופר בראש השנה שחל בשבת גזירה שמא יעבירונו, ועל ידי זה זוכים בדין.

ובדרך זה יש לומר רמז במה שאמרו דורשי רשומות על הפסוק (בראשית מה ז) ו'ישלחני אלקים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה, ראשי תיבות **אלו"ל**. וי"ל על פי מה שכתב הגאון רבי שלמה קלוגער זללה"ה בקהלת יעקב (לראש השנה עמוד תרמד) דראה הקב"ה שהחכמים יתקנו שלא לתקוע בשבת ובמה יזכו בדין, לכך נתן להם חכמה לתקוע בכל אלול והתקיעות בכל אלול מועיל כמו השופר בראש השנה. ובזה מפרש הפייט (לשחרית כשחל בשבת) חכם חניטיו לתקוע בזה חודש, היינו לתקוע כל החודש, מכח דיום זה אם יקרה בשבת קודש, הוי רק זכרון תרועה ולא בפועל, רק זכרון התרועה, לכך יתקעו בכל החודש לתקן זה, עכ"ד. הרי מזה דתקיעת שופר באלול בא להשלים התקיעות של ראש השנה שחל בשבת, ונמצא שעל ידי תקיעת שופר בחודש אלול מתעורר המליצה ישרה של שכחה, שהרי הטעם שאין תוקעין בראש השנה שחל בשבת הוא מכח שכחה. והוה הרמז ו'ישלחני אלקים לפניכם לשום, רמז על אלו"ל, כי התקיעות דחודש אלול בא להשלים תקי"ש דראש השנה שחל בשבת מכח חשש שכחה, והוה לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה, שהוא מליצה ישרה בבא יום הדין הגדול והנורא.

*

עוד יתבאר הכתוב כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לדם בין דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבות בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו. וביאר א"ז זללה"ה בייטב לב בכוונת הכתוב, כי יפלא ממך דבר למשפט, היינו דבר הצריך למשפט של מעלה, היינו מצות תשובה שנצרך טרם בא המשפט השופט, בין דם לדם וגו' בשביל דברי ריבות בשעריך, היינו ריב ומלחמת היצר אשר בשעריך ובקריבך, וקמת, כלומר ממטתך ותרדמתך של כל השנה, עיי"ש מה שמפרש על פי דרכו המשך הפסוקים ואף אנן נימא בה מילתא לפי דרכו.

הזה, תהיו מזכירין זכות אבות, ואתם זוכין לפני בדין, באחד זה אברהם, שנאמר (יחזקאל לג כד) אחד היה אברהם וכו' ואימתי תהיו מזכירין זכות אבות ואתם זוכין לפני בדין בחודש השביעי.

ואפשר לומר על פי מה שכתב בעבודת ישראל (פ) (ק) על דברי רשי"ל (בראשית יז ה) שמקודם היה שמו של אברהם אברם, אב לארם, ועתה הוא אב להמוק, ורי"ש של אברהם לא זזה ממקומה, שאף יו"ד של שרה נתרעמה עד שניתוספה ליהושע על שמו, ע"כ. וקשה אם כן יגרע גם כן הרי"ש מאברהם ויוסיפוה אחר כך בשם צדיק אחר כמו היו"ד של שרה, והדבר נפלא מלהבין דמאי שנא. אך ביאור הדבר על פי דברי האר"י ז"ל (לקוטי תורה פ ז) שכתב בפסוק (בראשית יד יב) ואת לוט ואת ר'כושו בן אחי אברם ראשי תיבות רב"א, שהיה נשמת רבא בלוט ונשבה אצל המלכים, עד שהשיבו אברהם, עיי"ש. אם כן יש לומר שכיון שהשיבו אברהם ופדה יקר מזולל, לכן נכלל נשמת רבא באברהם בג' אותיות ראשונות משמו א'ב'ר'הם, ולכן הרי"ש לא זזה ממקומה, עכד"ק.

ולזה מצינו שברך הקב"ה לאברהם אבינו (בראשית יב ב) ואעשך לגוי גדול, ובמדרש רבה (פלי"ט ס"א) אמר לו אברהם ומנח לא העמדת ע' אומות, אמר לו אותה אומה שכתוב בה (דברים ד ז) כי מי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים אני מעמיד ממך. כי כתב השל"ה הקדוש (מסכת שבעות פרק תורה אור) דבשעת מתן תורה קטרגו מלאכי השרת שלא תנתן התורה לישראל כי האדם מוכשר לחטוא, ואמר הקב"ה למשה החזר להם תשובה, כלומר תחזור ותאמר להמלאכים שאף אם יחטא האדם יש לו תקנה בתשובה, עכ"ד. אמנם קשה איך מועיל תשובה, הלא יש קושיא חזקה על עוברי עבירה מאלפי טובות שעשה השי"ת עמו, והתירוץ על זה הוא כי האדם אנוס היה מחמת שכחה, וראיה לזה הוא מהא דאמר רבא דאין תוקעין בשופר בשבת גזירה שמא יעבירונו. וזה שאמר ואעשך לגוי גדול, רמז על גוי גדול שיקבלו התורה, ואף שטקרגו המלאכים דהאדם עלול לחטוא, מכל מקום זכו ישראל לקבל התורה מכח המליצה ישרה דאנוס הוא מכח שכחה, ולזה אמר ואגדלה שמך, הריני מוסיף ה' על שמך, אבל אות ר' לא זזה ממקומה, בכדי לרמוז נשמת רבא דאמר הטעם דאין תוקעין שופר משום שמא יעבירונו, ומשם ראיה על ענין שכחה שהוא מליצה ישרה לבני ישראל, ושפיר זכו ישראל לקבל התורה.

תחנונים לפני הקב"ה, ובאתרא דתבעי שמתפללים עם התשובה, אין לך דבר העומד בפני התפלה.

ובדרך זה יש לומר רמז על מה שאמרו דורשי רשומות (פרע"ח שער ראש השנה פ"א) על הכתוב (שמות כא יג) והאלקים א'נה ל'ידו ו'שמי ל'ך מקום, ראשי תיבות אלו"ל. כי בחודש אלול אנה אלהים ל'דינו מקום הביהמ"ד להרבות בלימוד התורה ועבודת התפלה, ולפשפש במעשינו ולשוב אל הקב"ה, ואז יעזור השי"ת שיתכפר כל עבירה ועון.

*

מען איז זיך צוזאמען געקומען דא יעצט חודש אלול, דארף מען דאך רעדן צו אידישע קינדער א פאר ווערטער און מעורר זיין, ס'איז חודש אלול אויף די וועלט, פארציטישע אידן ווען ס'איז געקומען חודש אלול, איז מען דורך גענומען געווארן מיט הרהורי תשובה, ס'האט אדורכגענומען א יראה, א אויר פון יראת שמים, מ'האט געקענט דערקענען אויף אידן מן הבוקר ועד הערב דעם יראת ה' הופך עליו, ער האט געפילט ער האט געשפירט אז ס'איז אלול אויף די וועלט! און מ'גרייט זיך צום הייליגן יו"ט ראש השנה, מען דארף געבן א דין ומשפט פאר יעדע דיבור, פאר יעדער מעשה, פאר יעדער מחשבה, ס'איז געווען צדיקים, חסידים ואנשי מעשה ווען ס'איז געקומען חודש אלול איז דער גאנצע מענטש געווען א אנדערע מענטש פון א גאנץ יאר, ס'איז געווען א געהויבענער, דאס עסן איז אנדערש געווען, דאס רעדן איז אנדערש געווען, ומכל שכן דאס דאווענען איז אנדערש געווען, דאס גאנצע באנעמונג פון די מענטש איז שוין געווען א העכערע באנעמונג.

מיר זענען ליידער זייער ווייט פון דעם, און די סיבה איז - ווי מען האט פריער דערמאנט - די שכחה, מען פארגעסט א גאנץ יאהר, ס'קומט חודש אלול מען בלאזט שופר און מען פארגעסט פון דעם אויך, מען בלאזט שופר נאכן דאווענען מען גייט ארויס פון ביהמ"ד, און מען האט שוין פארגעסן אז מ'האט געבלאזן שופר, וואס דער קול שופר קומט ערוי ישנים משינתכם, אויפוועקן פון שלאף, אז מען זאל נתעורר ווערן צו תשובה, די שכחה איז ליידער זייער שטארק אריינגעכאפט געווארן אין הארץ און אין מה, און מען פארגעסט דעם חובת האדם אין אזא חודש אלול, וואס א מענטש וואלט געדארפט ווען טון, א מענטש וואלט געדארפט ווערן דורך גענומען מיט הרהורי תשובה

ויתבאר על פי מה דמותאמרא משמיה דהרה"ק מהרי"ד מבעלזא זללה"ה לפרש הכתוב (פ' האינו) כשעירים עלי דשא, ואיתא בספרי שהתורה מכפרת כשעירי יום הכיפורים, דהנה איתא ברמב"ם (הלכות תשובה פ"א ה"ב) דבזמן שביהמ"ק היה קיים נתקנו כל החטאים על ידי שעיר המשתלח, גם אלה שאין להם כפרה אלא ביום המיתה, כמבואר בגמרא (יומא פו), וזו כוונת הספרי כשעירים עלי דשא, שהתורה יש לה הכח של כל השעירים גם של שעיר המשתלח, שעל ידי התורה נתקן הכל בחיים חיותינו, אפילו חטא של חילול השם, עכ"ד.

ועל פי זה פירשתי הכתוב (תהלים קיט א) אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה', כי דרך רמז על תשובה, כמ"ש ודרך תשובה הורית. וכך רמז על דרך על חודש אלול, כמבואר בכתבי אריז"ל על הכתוב (ישעיה מג טז) הנותן בים דרך. וזה שאמר אשרי תמימי דרך, העושים תשובה בחודש אלול, ההולכים בתורת ה', שעוסקים בתורה, כי אז זוכים לכפר על הד' חילוקי כפרה בחיים חיותם בלי יסורים ועגמת נפש.

וזה שאמר כי יפלא ממך דבר למשפט, היינו הצריך למשפט של מעלה זה תשובה, בין דם לדם ובין נגע לנגע, יש כמה וכמה עבירות שאינם מתכפרים אלא ביסורים, ואיך אשר לזכות שיתכפרו כל החטאים ברחמים וחסדים, ולזה אמר וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו, לקום ממתנו ולבא בביהמ"ד לעסוק בתורה, ועל ידי זה ה' הטוב יכפר על כל החטאים עוונות ופשעים.

ויש להוסיף עוד על פי דברי הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זללה"ה (ליל כל גדר) בשם אביו הרה"ק מהרי" זללה"ה כי מה שאינו מועיל התשובה בלבד הוא דוקא אם עושה תשובה על ידי תעניות וכדומה בלא תפלה, אבל בתפלה ותחנונים לפני השי"ת, ודאי אין לך דבר שעומד בפני התפלה, והוא כמו שאר צרכי העולם שמתפללים לפני השי"ת והוא עונה, ולזה אמרו בגמרא (יומא סג) היכי דמי חילול השם וכ' אמר אביי לא שנו אלא באתרא דלא תבעי אבל באתרא דתבעי לית לך בה, פ' לא שנו אלא באתרא דלא תבעי, שאינם מתפללים על דרך הכתוב (ישעיה כא יב) אם תבעיון בעיו, אבל באתרא דתבעי, שמתפללים עם התשובה, לית לך בה, שאין לך דבר העומד בפני התפלה, עכ"ד. וזה שאמר כי יפלא ממך דבר למשפט, איך מועיל תשובה על החטאים הקשים, לזה אמר וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה', לבא בביהמ"ד ולהתפלל ולהרבות

האט נאך איבער צו'הזר'ן און איבער שמועסן עפעס וועגן עניני הבלי עולם הזה וואס ער דארף נאך עפעס ערלעדיגן פארן דאווענען, אנדערש קען ער זיך נישט שטעלן דאווענען, דאס קינד זעט דאס צו, ער האט טאקע א הינוך אויף דעם, ער וויל זיך אויך אזוי פירן, וואס קען מען שוין ערווארטן, וויאזוי וועט דאס קינד דאווענען.

דארף מען צו זען, יעדער איד דארף וויסן פון א קביעות, א קביעות שבת, איך קום בקביעות איך קום אנהייב דאווענען, און דאס זעלבע א קביעות אינדערוואכן, אינדערוואכן דאווענט דאך איינער פריער און איינער שפעטער, איינער דאווענט ביי דעם מנין איינער דאווענט ביים אנדערן מנין, יעדער איינער דארף זיך קובע זיין א מנין, איך דאוון ביים ז'בן אזייגער מנין, איך דאוון ביים אכט אזייגער מנין, איך דאוון ביים ניין אזייגער מנין, אבער איך קום צו די מנין פון אנהייב דאווענען, דאס איז מיין מנין, און ביי די מנין דאוון איך פון אנהייב דאווענען ביז צום סוף מראשית ועד אחרית, און אויב איז מיר צו פרי די מנין, מוז איך דאווענען ביים צווייטן מנין, איך וועל אנהייבן דאווענען שפעטער, אבער דאס דאווענען דארף צו זיין מיט א קביעות ווען מ'הייבט אן, וקמת ועלית אל המקום.

איך בין א גאסט אויף א קורצע זמן דא אין לאנדאן, ס'איז מיר א פארגעניגן זיך צו טרעפן מיט אנשי שלומינו דא אין לאנדאן, געלויבט השי"ת, אונזער קהלה דא אין לאנדאן איז לעצטענס שטארק געשטיגן אין אלע ג' עמודי עולם, אין תורה אין עבודה און גמילות חסדים.

איך וויל ארויסברענגן דאס ענין פון תורה, שיעורי תורה, ס'איז שטארק געשטיגן ביי די נאכט, איך הער דאך אידן קומען און מ'ברענגט א פריסת שלום פון לאנדאן, אין ביהמ"ד איז דא יעדע נאכט לומדי תורה, מען הערט א קול תורה, מען זיצט בהברותא, מען זיצט ביי שיעורים, ס'איז דא שיעורים און ס'איז דא הברותות, ברוך השם ס'איז ב"ה דא א שיינע קול תורה אין ביהמ"ד, לא נצרכה אלא להעדפה, צו בעטן פון די חשובע עסקנים, מען זאל זיין עומד על המשמר נישט זיין צופרידן וואס ס'איז שוין דא, נאר זען מערער צו זיין יעדן מתפלל אין ביהמ"ד, יעדן אינגערמען און יעדער בעה"ב, יעדער מוז קומען צו א שיעור, האבן א שיעור אין ביהמ"ד.

*

עוד יתבאר הכתוב כי יפלא ממך דבר למשפט, על פי מה שכתב האלקבץ בספרו אילת אהבים (שיר השירים ד

אמיתיים, מ'דארף זיך מתבונן זיין במעשים, והשב עם קונוהו, מאכן א השבון הנפש, א השבון הנפש ווי מען האלט אויף דער וועלט, וואס האב איך געטון אויף דעם עולם, ווי אזוי זעהט אויס עס מיין יראת שמים, ווי אזוי זעהט אויס מיין דאווענען, ווי אזוי זעהט אויס מיין לערנען, ווי אזוי זעהט אויס מיין קיום המצוות, ווי אזוי זעהט אויס מיין שמירת עינים, מיין טהרת המחשבה, ווי אזוי זעהט אויס מיין זהירות פון אן עבירה, קלה וחמורה, ווי אזוי זעה איך אויס אויף דער וועלט! וואס טוה איך עפעס אויף די וועלט, ס'גיטי זיין ראש השנה, און מען דארף דאך געבן א דין און א השבון אויף יעדע זאך וואס מהאט געטוהן.

נאר כי יפלא ממך דבר למשפט איז די עצה וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה', קומען אין ביהמ"ד זיצן און עוסק זיין בתורה, דאווענען מיט אן התלהבות מיט א געהויבנקייט.

מען רעדט פון קומען צום דאווענען, אוודאי יעדער קומט צום דאווענען, דער שאלה איז ווען קומט מען צו דאווענען? און ווי הייבט זיך אן דאס דאווענען? דאס אנהייב דאווענען איז ביי יעדעם איינעם אן עקסטערע התחלה, דאווענען הייבט זיך אן ביי מה טובו, ביי איינעם הייבט זיך אן דאס דאווענען מיט דעם וואס ער קומט צו ברכות אין ביהמ"ד, און אזוי דאוונט ער פון פארגט ביז הודו, און דערנאך שטעלט ער זיך צוזאמען מיטן בעל תפלה און ער דאוונט אזוי מלה במלה ווי ס'באדארף צו זיין. א צווייטער הייבט זיך אן אין די התחלה פון דאווענען ביי הודו, דעמאלט קומט ער אין ביהמ"ד און דארט הייבט זיך אן זיין דאווענען. ס'איז דא נאך שוואכער, ביי הודו איז נאך אביסל צו פרי, ער האט נאך צייט אביסל שפעטער, און אזוי איז אלץ דא, איך וויל שוין נישט זאגן ווי ווייט מ'קען פארשפעטיגן, און אלץ ער קומט צו אנהייב, זיין אנהייב פארשפעטיגט ער.

אונז דארף מיר צו וויסן תחלה למקראי קודש, ווען איז תחלה פון די מקראי קודש, ווען הייבט זיך אן די מקראי קודש, ווען הייבט זיך אן דאס דאווענען וואס א איד דארף צו זיין אין ביהמ"ד ביים דאווענען, מ'זאל וויסן איך דאוון איך בין מהנך מיינע קינדער צום דאווענען, איך וויל דאווענען און איך וויל מיינע קינדער זאלן דאווענען, די קינדער קוקען זיך צו צום טאטען ווען דער טאטע קומט אין ביהמ"ד, ווען דער טאטע שטעלט זיך דאווענען, ער האט נאך וויכטיגע זאכן צו ערלעדיגן פארן דאווענען, ער

טו) לפרש הכתוב (משלי ד כג) מכל משמר נצור לבך כי ממנו תוצאות חיים, כי משמר הוא שם לסוהר, כענין (בראשית מ א) ויתן אותם במשמר, אמר כי הלב הזה מטבעו לכסוף אלא הטוב והישר, אם לא יעיקהו היצר ויאספחו אל מכמתו, ולכן אמר מכל משמר, מכל מיני מאסר, נצור לבך, מכל דבר עבירה קלה או חמורה, כי אם ישאר בבחירתו ורשותו, ממנו תוצאות חיים, כי מעצמו יעלה מעלה מעלה בית אל, עכ"ד.

וכתב א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' שופטים) דאם ח"ו כבר נתפס הלב במאסר, יש מקום לפותחו ולהוציאו על ידי התורה המתיש כחו של יצר הרע, וכמו שאמרו חז"ל (איכ"ר פתיחתא ט"ו) המאור שבה מחזירו למוטב. וזהו אמרינו הוא יפתח לבנו מן המאסר, בתורתו על ידי התורה, אחר כך וישם בלבנו אהבת"ו ויראת"ו ודייקא שלא מכח שכר ועונש, כי אם לאהבה שמכחה בא יראה, עכ"ד.

ועל פי זה יש לפרש מה שכתב רב סעדיה גאון בטעם מצות תקיעת שופר, שהוא לעורר לתשובה כמבואר ברמב"ם (הלכות תשובה פ"ג ה"ד), וכן בא להזכיר מעמד הר סיני, והכוונה בזה כי אם ירצה האדם שהתעוררות לתשובה שבא על ידי תקיעת שופר יהיה אצלו דבר נצחי ומתקיים, אזי צריכך להזכיר גם מתן תורה, שהקב"ה נתן לנו תורה הקדושה על הר סיני, ועל ידי כח התורה הקדושה יכולין אנו לצאת ממאסר היצר, ועל ידי זה יוכלו להתעורר בחודש אלול.

והנה כל איש בחודש אלול ובפרט בראש השנה יש לו הרהור תשובה על ידי תקיעת שופר, ויודע שלא הלך בדרך הטוב ורוצה לשוב, אך דא עקא שהוא נמצא בשבי היצר ואי אפשר לו להתגבר עליו, והעצה לזה הוא לימוד התורה.

ובזה יתבאר הכתוב כי יפלא ממך דבר למשפט, כי לא תדע דרך תשובה הנכונה בהיותך בשבי ובמאסר היצר, אז וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו, היינו בתי כנסיות ובתי מדרשות ולעסוק בתורה, ועל ידי עסק התורה יפתח לבינו ונזכה לצאת מעבדות לחירות משבי ומאסר היצר הרע.

*

מען האט פריער דערמאנט די מדרש זאגט די וואך ושמחת בכל הטוב, אין טוב אלא תורה, לפיכך משה מזהיר את ישראל עשר תעשר, עשר בשביל שתתעשר, דאס אז ס'זאל זיין רשעים מסורים ביד לבם, דאס קען שטארק

שכיה זיין ווען די אויבערשטער העלפט א איד ווערט א גרויסער עושר, דעמאלט ווערט ער אזוי אריינגעדרייט אין די געשעפטן, ס'דאכט זיך איהם אז ער האט געלט, ער איז בעה"ב אויף די געלט, דער אמת איז אבער גיין, דאס געלט איז בעה"ב אויף איהם, ער האט גישט קיין צייט צו קומען אין ביהמ"ד, ווייל ער דארף גיין אין געשעפט, איין געשעפט ברענגט א צווייטע געשעפט, איין אינוועסטמענט ברענגט א צווייטע אינוועסטמענט, אזוי ווערט ער אריינגעדרייט, ער מיינט ער איז א עושר ער איז בעה"ב אויף די געלט, דערווייל איז פונקט פארקערט די עשירות איז שולט אויף איהם. די תורה זאגט ושמחת בכל הטוב, זאלסט זיך פרייען בכל הטוב, זאלסט האבן שמחה, אין טוב אלא תורה, לפיכך משה מזהיר את ישראל עשר תעשר, עשר בשביל שתתעשר, אז ס'איז דא די כח התורה וועסטו זיין בעה"ב אויפ'ן געלט, וועט זיין ושמחת בכל הטוב, וועסט קענען שולט זיין אויף די געלט, מען וועט גישט זיין תפוס ביים יצה"ר און די אלע עניני עוה"ז, און דאס קען גישט גיין נאר מיט די כח התורה.

ב"ה ביינאכט קומען אידן אין ביהמ"ד, מען זיצט און מען לערנט לשם ולתפארת, אבער אינדערפרי דארף נאך א תיקון, וקמת ועלית מיינט מען אויפשטיין פארטאגס און קומען אין ביהמ"ד, אין לאנדאן איז דאס א יקר המציאות אויפצושטיין פארטאגס און קומען אין ביהמ"ד, ב"ה ס'איז דא אין דעם אויך א בעסערונג, מען זעט שוין היינט אינדערפרי פארן דאווענען דעם מושג אז אידן קומען אין ביהמ"ד און מען איז זיך קובע עתים לתורה, אבער ס'דארף נאך האבן א געוואלדיגע התעלות, ס'איז נאך דא א מקום וואס מען קען טון אין דעם.

ס'איז דא עסקנים וואס זענען עוסק אין דעם, און איך וויל בעטן מען זאל זען צו רעדן און צו מאנען און צו פאדערן אז אידן זאלן קומען ערב ובוקר, צופרי און ביינאכט, קומען אין ביהמ"ד און עוסק זיין בתורה.

איך האב געהערט, אז מען טוט געוואלדיגע פעולות אין מחדש זיין די תלמוד תורה, וויל איך מחוק זיין די אלע עסקנים אין דעם, דער אייברשטער זאל העלפן ענק זאלן האבן סייעתא דשמיא להגדיל תורה ולהאדירה. און מען דארף זען צו לייגן א דגוש אויף די איכות און גישט אויפן כמות, איך האב עס געזאגט אין ניו יארק אין וויליאמסבורג ווען מ'האט געמאכט די תלמוד תורה, אונז דארף מיר זיין די בעסטע און גישט די גרעסטע, און דאס וויל איך דא

אומריינע זאכן, ווער איז דער איד וואס ער שעמט זיך נישט ער טראגט מיט זיך ארום א אנדערע מין טעלעפאן?? עס דארף זיין די גרעסטע בושה ארויסצונעמען דעם טעלעפאן!

איך וויל בעטן יעדן איינציגן איד, ווען מען זעט א צווייטן ארויסנעמען א טעלעפאן - יעדער איז א מבין וואס איז וואס - פרעגן ווי אזוי האלטסטו אזא טעלפאן, ווי קומט דאס צו דיר אזא טעלעפאן?, איינער זאל דעם צווייטען מחזק זיין.

איך וויל מחזק זיין די אלע עסקנים וואס זיי לייגן צו א האנט צו דעם, הלואי ביי אונז אמעריקא וואלט דאס געווען.

די זעלבע מיט די קאמפיוטערס, א ביטערע אומגליק!!! מען יצט אינדערהיים מען איז משהית זיך, זיין נשמה, די נשמות פון די קינדער, די נשמה פון די בני בית, סיי אינגלעך און סיי מיידלעך, ווען מען זאל פארציילן אין די גאסן וואס מען ווייסט פון די אומגליקן וואס דאס האט שוין געברענגט, און וואס דאס האט שוין אראפגעפירט פון אידישן וועג, און ווען איך זאג אראפגעפירט פון די אידישן וועג מיין איך אראפגעפירט ממש פון אידישן וועג, וואלט זיך די האר פון קאפ איפגעשטעלט, נעבעך אייגענע טאטעס האבען געטון מיט אייגענע קינדער, מען האט זיך נישט געכאפט, ער האט געקויפט אין שטוב א כלי, מען האט געמיינט אז מען טוט א טובה, און מען האט אומגליקליך געמאכט זיך, זיין ווייב און די קינדער, אומגליקליך.

עס איז דא פילטער'ס, אין אמעריקא איז דא, דאס איז שוין יא דא אין אמעריקע, איך הער דא אין אייראפע איז אויך שוין דא, וואס קודם אז מען דארף דאס נישט האבן פאר מסחר ווער ברענגט זיך אריין א נחש אין שטוב אריין? נאר די מסחר איז דאך היינט אזוי געווארן, אבער פארוואס זאל מען זיך נישט ארויף לייגן א כלי וואס זאל עס אביסל איבערזיפען נישט אריינלאזן כל דבר אסור.

מיר שטייען יעצט אין די הייליגע טעג, מען בלאזט דאך יעדן טאג שופר, ווי נישט ווי יעדער איד באקומט א הרהור תשובה, יעדער איד דארף זעהן דאס אויס צו נוצן אז מ'זאל זוהר זיין אין די ענינים, און איך וויל מחזק זיין יעדע פעולה לטובה פאר די אלע עסקנים אין די גאנצע שטאט, יהיה מאיזה קהלה שהוא, ער טוט א געוואלדיגע טובה, ער איז א מזכה הרבים, מיט דעם וואס מ'טוט אין דעם.

אויך זאגן, אונז דארף מיר זיין די בעסטע און נישט די גרעסטע, דאס זאל זיין די ציל, צו האבן די בעסטע תלמוד תורה אין שטאט פון תורה און יראת שמים און אין מדות טובות, וואס דאס איז דער ציל פון אויפשטעלן די תלמוד תורה, דער אייבישטער זאל העלפן ה' יצליח דרככם מ'זאל קענען אנגיין.

איך וויל דא אויסנוצן די געלעגנהייט ווען איך רעד צום ציבור, די רבנים דא אין לאנדאן האבן געטון פעולות איבער די טעלעפאנס, די טעלעפאן וואס מען טראגט ארום מיט זיך, יעדער ווייסט עס האט אין זיך שוין נאך כלים, כלים מכלים שונים, די כלים לכאורה איז דאך געמאכט געווארן פאר די באקוועמליכקייט פונעם מענטש, אבער דער טעכניק האט אהערגעשטעלט, אריינגעלייגט און צוגעברענגט צו די האנט כל דבר אסור, און יעדע דבר המאוס וואס איז מ'אוס בתכלית האיסור ליגט אין די כלי, איינס צוויי מיט א קליינעם קוועטש הלילה איז מען אין שאול תחתית ממש, און ליידער ליידער רבים הללים הפילה ר"ל.

מען האט גערעדט וועגן שכחה, די שכחה איז זייער מצוי מען פארגעסט זיך, דער יצר הרע איז בעה"ב, ער איז שולט אויפן מענטש מען איז אליין, און מען קען זיך נישט באהערשן.

אמאל אז מען האט געוואלט הלילה טוהן אן עבירה האט דאס געדארפט קאסטן צייט און קאסטן געלט, און ביזן כר ובין כר האט זיך אפגעקילט די עבירה דער אייבישטער האט געהאלפן מען איז ניצול געווארן, היינט ביי צוויי מינוט איז מען שוין פארקראכן, מען איז שוין אנגעקומען רחמנא ליצלן וואו, מיט די טריפה'נע כלי.

איך קום פון אמעריקא, אין אמעריקא איז נישט אין ארדענונג, אין אייראפע איז נישט אין ארדענונג, ס'דא דארעא חד הוא, דער יצר איז א מושל בכיפה ער איז מושל אין די גאנצע וועלט, און די גאנצע וועלט האט ער שוין נעבעך אריינגעכאפט אזוי ביי זיך אין קעשענע עס איז זייער א ביטערע מצב, מען דארף האבן געוואלדיגע סיינעטא דשמיא מען זאל ניצול ווערן.

די גמרא זאגט אין בבא בתרא (דף נז:) אי איכא דרכא אחרינא, אויב עס איז דא א דרכא אחרינא איז ער א רשע אז מען גייט נישט בדרכא אחרינא.

עס איז דא אין לאנדאן א מציאות אז מען קען האבן א טעלעפאן, א כשר'ע טעלפאן, וואס האט נישט די אלע

נאכט אין ביהמ"ד, א פול ביהמ"ד זיצן און לערנען, אינדערפרי איז דא מגינים ווי מען דאווענט, כאיש אחד בלב אחד, כולם אהובים כולם ברורים יראים ושלמים, נאר וואס דען, זיי זענען גישט קיין נגידיים.

ד'ל ביהמ"ד פירט זיך דורכן רב, איך דארף אייך אים גישט פארשטעלן, דער רב איז שוין דא א וואך, און דער עולם האט איהם שוין קענען געלערנט, א תלמיד חכם עצום ובעל הוראה מובהק, וואס איז פקיע שמייה אין די גאנצע שטאט מאנסי, אויך מהוץ לגבולי הקהלה, און ער איז איבערגעגעבן פאר די בני הקהלה, ש'שטייגט טאקע, ברוחנית האלט עס אין איין וואקסן און בגשמיות אויך, אבער ס'איז דא חובות, מען האט געקויפט א בנין, מען איז אריינגעגאנגען אין זייער א גרויסן ענין, געוואלדיגע געוואלדיגע חובות, ס'קאסט אסאך געלט, און ס'איז א געוואלדיגע מצוה זיי ארויסצוהעלפן.

זאל דער אויבערשטער העלפן מען זאל קענען אויפטוהן, איבעראל ווי אידן זענען בכל מקום שהם, און קהלתו בפרט, ווי אנשי שלומינו געפינען זיך, דער אויבערשטער זאל העלפן מ'זאל קענען טון געוואלדיגע פעולות לטובה, ס'קאסט געלט, נו דארף מען זיך מוטשען מ'דארף זיך פלאגן, איך וויל זאגן א גרויסן ישר כח פאר די אלע אידן וואס האבן זיך אנגעשטרענגט מנדב געווען פאר קהלתו הקדושה אין מאנסי, דער אויבערשטער זאל זיי באצאלען כפל כפלים מיט אלעם גוטן שפע ברכה והצלחה.

אונז שטיי מיר יעצט אין חודש אלול קורץ פאר ראש השנה, דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן אלע זוכה זיין צו א כתיבה והתימה טובה א גוט געבענטשט יאר, ס'זאל זיין תכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה, ס'איז געווען א שווער יאר אין די גאנצע וועלט, א שווער יאר אין פרנסה, אידן האבן זיך זייער געמוטשעט, דער אויבערשטער זאל העלפן דאס קומענדיגע יאר זאל ברענגען הרחבה גדולה, פרנסה פאר אידישע קינדער בריוו ובניקל, אידן זאלן געהאלפן ווערן מיט בני היי ומזוני רויחה, צרכי עמך ישראל מרובים אידן דארפן האבן געלט, דער אויבערשטער זאל עפענען את אוצרו הטוב משפיע צו זיין פאר אידישע קינדער שפע ברכה והצלחה, מיר זאלן זוכה זיין צו א שנת אורה, שנת ברכה, שנת גאולה וישועה, דער אויבערשטער וועט העלפן מען וועט זוכה זיין אקעגן צו גיין דעם גואל צדק במהרה בימינו אמן.

דער אויבערשטער זאל העלפן מיר זאלן קענען מגדל זיין אונזערע קינדער על דרך התורה והיראה, סיי אין הינוך הבנים און סיי אין הינוך הבנות, אויף דעם וועג וואס מען האט אונז געלערנט, על דרך הסלולה לנו פונעם פעטער ז"ל און פונעם טאטן ז"ל נשמתם בגני מרומים, אין אלע ענינים, בפרט אין שם לשון מלבוש.

ס'איז באקאנט דער התם סופר זאגט ויבא יעקב שלם, של"ם איז שם לשון מלבוש, און אין דעם דארף מען זען צו מאכען געוואלדיגע גדרים וסיגים. שם מיינט די נאמען, ב"ה מ'רופט זיך אלע אידישע נעמען, אבער אין לשון און מלבוש דארף מען יא לייגן א גרויס דגוש בפרט אין עזרת נשים, וויסן אז א איד רעדט אידיש, דאס בני בית רעדט אידיש, די קינדער הן די זכרים הן די נקבות, אלע! דאס גאנצע בני בית, בשביל ג' דברים נגאלו ישראל ממצרים שלא שינו שמם לשונם ומלבושם, מ'זעט אז די עזרת נשים איז אויך ארויסגעגאנגען פון מצרים, וויאזוי זענען זיי ארויסגעגאנגען פון מצרים, ווייל זיי האבן אויך גישט משנה געווען, וואלטן זיי משנה געווען וואלטן די מענער ארויסגעגאנגען און די נשים גישט.

תחלה למקראי קודש, פון ווי קען מען זיך נעמען אביסל א מוסר השכל מקראי קודש, גישט רעדן לשון עם זה, גישט רעדן די גוי'שע שפראך, זכר ליציאת מצרים מ'זעט יציאת מצרים איז געווען הן פאר אנשים און הן פאר נשים.

איך וויל אויפפאדערן די הנהלת הבית רחל, און די עלטערן זאלן צוהעלפן צו דעם הינוך וואס די בית רחל איז מהנך, הן וואס איז גוגע לשון און הן מלבוש, אז די לבוש זאל זיין א צניעות'דיגע לבוש א ערליכע אפגעהיטענע לבוש, גישט הלילה קיין בגדי פריצות, דרוכוכטיגע זאקן וכהנה וכהנה.

איך וועל מסיים זיין מיינע ווערטער, מען איז געקומען דא יעצט לטובת אונזער קהלה אין מאנסי, פאר די לאנדאנער אידן איז אפשר א נייעס מאנסי, ווייניג זענען דארט געווען, און ווייניג ווייסן, אונז זענען שכנים מיט מאנסי, איך בין הערשט געווען אין מאנסי א וואך צוריק ביי די יארצייט פון ייטב לב, א קהלה נאה וחסודה, ס'איז טאקע גישט אזוי אלט, הלא מצער הוא, א אינגע קהלה, ס'האט זיך אבער אויסגעשטעלט משופרא דשופרא, שיינע חסיד'ישע אינגעלייט, ווארעמע אינגעלייט, ערליכע אינגעלייט, בני תורה יראי השם, ס'איז א פארגעניגן אריינצוקומען יעדע

סעודת רעוא דרעווין פרשת כי תבוא שנת תשס"ט לפ"ק - בקרית יואל יע"א

גם בראש השנה שחל בשבת, כי סגולת המצוה הוא צורך תמיד ליום הדין והמשפט, ואלקים הבין דרכה, אשר סגולתה להגן על בני ישראל ולהכרית כל המקטריגים, אם כן איך אפשר להכרית ולהכניע כל המקטריגים, בזמן שחסר לנו הסגולה של מצות תקיעת שופר אשר תקנו חכמי ישראל שלא יתקעו בראש השנה שחל בשבת.

אכן יש לומר כי דבר זה שבני ישראל מקיימין תקנת חז"ל שלא לתקוע בראש השנה שחל בשבת, הוא ענין גדול של מסירות נפש, וזה אות ומופת על מעלתן וקדושתן של בני ישראל שמקיימים תקנות חז"ל במסירות נפש, מבלי להביט על טובת עצמם, ואע"פ שמאמינים באמונה שלימה כי ראש השנה הוא יום דין ומשפט, ויודעים שצריכים לסגולת המצוה של תקיעת שופר, עם כל זה אינם שואלים קושיות, ומקיימים תקנות חז"ל במסירות נפש, ומוותרים על המצוה הקדושה ועל סגולתה. ולפי זה יתכן לומר דדבר זה מעלה זכרונותיהם של ישראל לאביהם שבשמים כמו תקיעת שופר, והוא מזכיר זכות עקידת יצחק אשר גם בני ישראל יש להם הכח של מסירות נפש להשי"ת.

ויל"פ בזה מה שאנו מבקשים בימים הנוראים, זכרינו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבינו בספר החיים למענך אלקים חיים, כי מצות תקיעת שופר הוא המשפיע חיות לבני ישראל, ולזה אנו מבקשים זכרינו לחיים, שיזכור הקב"ה אותנו לחיים וכתבינו בספר החיים, לחיים טובים ארוכים, ואף בראש השנה שחל בשבת שאין תוקעין בשופר אנו מתפללין שיזכור הקב"ה אותנו לחיים, והטעם כי למענך אלקים חיים, ע"ד שאמרו חז"ל (תמיד לב) מה יעביד איניש ויחיה, ימית עצמו. וזהו הרמז למענך אלקים חיים, שאנחנו ממתים עצמינו ומוסרים את נפשינו למענך אלקים חיים, ואנו מוותרים על מצוה רבה הלזו וסגולתה למען תקנות חז"ל, ועל כן ראויים אנחנו להכתב בספר החיים.

ועל דרך זה יש לפרש הכתוב בפ' תולדות, וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', ופירש"י זהו שדה תפוחין. וכתב א"ז זללה"ה בייטב לב (פ' תולדות) רומז לשבת הנקרא (וזהו יתרו פה) חקל תפוחין קדישין, עי"ש. ויש לומר הרמז בזה על פי המבואר בגמרא (יומא פו) ד' חלוקי כפרה שהיה רבי ישמעאל דורש,

ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתת לי ה' והנחתו לפני ה' אלהיך והשתחוית לפני ה' אלהיך.

ופי' הרה"ק הרבי ר' אשר מראפשיץ זי"ע (הובא בערוגת הבושם פרשה זו) ראשי תיבות פ'רי ה'אדמה הוא פ"ה, דזהו עיקר עבודתו של אדם בעולם הזה, כאמרם (חולין פט) מה אומנתו של אדם בעולם הזה יעשה עצמו כאלם, וזהו ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה, היינו הראשית מתיבות פרי האדמה שהוא פה, עכ"ד. ואף אגן נימא בה מילתא.

ונראה בהקדם מה דאיתא במשנה (ראש השנה כט) יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה, ובגמרא מנא הני מילי אמר רבי לוי בר לחמא אמר רבי חמא בר חנינא, כתוב אחד אומר (ויקרא כג כד) שבתוך זכרון תרועה, וכתוב אחד אומר (במדבר כט א) יום תרועה יהיה לכם, לא קשיא כאן ביום טוב שחל להיות בשבת, כאן ביום טוב שחל להיות בחול, אמר רבא אי מדאורייתא היא, במקדש היכי תקעין וכו' אלא כדרבה הכל חייבין בתקיעת שופר ואין הכל בקיין בתקיעת שופר גזירה שמא יטלנו בידו וילך אצל הבקי ללמוד ויעבידנו ארבע אמות ברשות הרבים.

ובאמת יש להתבונן, הנה תקיעת שופר הוא מצוה עשה דאורייתא, וגם סגולתה נשגבה עד מאד להעלות זכרונותיהם של ישראל לאביהם שבשמים, וכדאיתא בגמרא (ראש השנה טז) אמר רבי אבהו למה תוקעין בשופר של איל, אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם ומעלה אני עליכם כאילו עקדתם עצמכם לפני. וכמו כן הוא בא לערבב השטן שלא יקטרע על בני ישראל כמבואר שם בגמרא, ונתנה תוקף קדושת היום כי הוא גורא ואיום, ביום זה יעמיד במשפט כל יצורי עולמים, וכולם נסקרין בסקירה אחת, וישנם הרבה מקטריגים שבאים לקטרע על בני ישראל, ומצות תקיעת שופר מסוגל לסתום פי כל המקטריגים ולכלותם, תעיר ותריע להכרית כל מריע. ולפי זה באיזה כח אנו נגשים ליום הדין והמשפט בראש השנה שחל בשבת, דבשלמא לרבי לוי בר לחמא הרי גם מן התורה מצות תקיעת שופר הוא רק בראש השנה שחל להיות בחול, אמנם לשיטת רבא מן התורה חייבים לתקוע

יוסף (פ' שופטים) לפרש הכתוב ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצך, רמז לתקן עון וחטאת נעורים שהיא בראשית השנים, ע"ש. וא"ז זללה"ה בדברי חיים (פ' נח) כתב הטעם שקשה כל כך התשובה על חטא הידוע, כי בכל עבירה מקלקל האדם צינור הנמשך עליו מלמעלה ממקור הקדושה, אבל לא נעקר משרשו, ולכן בעשותו תשובה מביא חיות חדש משרשו אל הצינור שנתלש ומרפאהו, אבל בחטא זה מכרית שורשו לגמרי, והרי הוא כמו מת בכללו, ולכן כמעט אין לו רפואה, אך בקושי תשובה על ידי מסירת נפשו להש"ת, ע"ש שהאר"ק.

והנה בבא יום ראש השנה שהוא יום ראשון דעשרת ימי תשובה, וצריכים להתעורר לשוב בתשובה על המעשים רעים, וישנם עבירות קשים ומרים שאינו מועיל תשובה עליהם, אמנם כבר נתבאר כי על ידי קבלת מסירות נפש מועיל תשובה על כל העבירות, ואפילו על חטא המר הזה שנקרא ראשית פרי האדמה, ועל כן בראש השנה שחל בשבת, יש לבני ישראל מסירות נפש שאינם תוקעין בשופר, ועל ידי זה נתכפר גם חטא הידוע. (ועיין בסמיכות חכמים במס' ראש השנה).

וזה שאמר ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה, ראשי תיבות פ"ה, רמז על זכרון תרועה שיש לבני ישראל מסירות נפש בזה שאינם תוקעין בשופר בראש השנה שחל בשבת, ועל ידי זה מתקנים החטאת נעורים שהוא ראשית פרי האדמה.

ועל פי זה יל"פ מה דאיתא במדרש (ויק"ר פכ"ט ס"ד) א"ר יאשיהו כתיב (תהלים פט טו) אשרי העם יודעי תרועה, וכי אין אומות העולם יודעים להריע, אלא שהן מכירין לפתות את בוראן בתרועה, ביאור הענין על פי מה שכתב הר"ן בדרשותיו (דרוש ז) בכונת הברכה אשר נתן לנ"ו את תורתו, היינו שנתן הקב"ה את התורה לנו בידינו וברשותינו לדרוש ולהוסיף בה כפי שכל עיני העדה שבכל דור ודור, וזהו ונתן לנ"ו את תורתו, אבל זה הדבר שניתן הרשות לדרוש ולהוסיף בתורה כפי שכלם, לא מצינו רק בישראל דוקא, אבל בעכו"ם אף בשבע מצות שלהם לא מצינו שיהיה רשות להוסיף ולדרוש ולחדש בהם דבר, ולישראל שרי ולעכו"ם אסור, עכ"ד. ולפי זה דוקא בני ישראל שקבלו התורה, היו יכולים לתקן שלא לתקוע בראש השנה שחל בשבת, גזירה שמא יעבירונו, ומזה נראה וניכר כח המסירות נפש של בני ישראל, מה שאין כן אוה"ע אף אם היו מקבלים התורה לא היו יכולים

על מצות עשה ושב, מוחלין לו מיד. על לא תעשה, תשובה תולה ויום הכיפורים מכפר. על כריתות ומיתת בית דין, תשובה ויום הכיפורים תולין ויסורין מכפרין. חילול השם כולן תולין ומיתה ממרקת. וכתב א"ז זללה"ה בייטב פנים (אבני זכרון אות טז) התקנה לזה על פי מה דאיתא בזוה"ק (במדבר דף קסא) דאית חובין דלא מתכפרין עד דאתפטור בר נש מעלמא, והאי יהיב גרמיה למוותא ומסר נפשיה להווא אתר, כמאן דאתפטור מעלמא, קב"ה מרחם עליה ומכפר ליה לחוביה, עכ"ל. מבואר מזה כי מסירות נפש שמקבל עליו לקיים מצות (ויקרא כב לב) ונקדשתי, אתחשיב ליה כאלו אתפטור מעלמא ממש, ואפילו היה בידו עון חילול השם ח"ו מתכפר ליה, עכ"ד. והנה מבואר בזוה"ק (אמור דף טז) ביומא דראש השנה קרי יצחק לעשו ואמר ליה וצודה לי ציד ועשה לי מטעמים, ואז נכנס יעקב ונטל הברכות, ע"ש בדבה"ק. ובוה יתבאר הכתוב וירח את ריח בגדיו, ודרשו חז"ל (סנהדרין לו) אל תיקרי בגדיו אלא בוגדיו, כי ביומא דראש השנה ראה יצחק אבינו מצבן של בני ישראל איך שיהיה עד סוף כל הדורות, ולזה ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה', והתכוון בזה להמליץ טוב על בני ישראל דאע"פ שחטאו ובגדו נגד הבוכ"ע בחטאים קשים ומרים, עם כל זה ראה ריח בני כריח שד"ה, רמז על שבת קודש, והכוונה על ראש השנה שחל בשבת, שאז יש להם לישראל מסירות נפש בזה שמוותרים על מצות תקיעת שופר וסגולתה, הכל למען אלקים חיים, מחמת תקנת חז"ל שמא יעבירונו, וכח מסירות נפש הלזו מכפר על כל החטאים בצירוף התשובה.

ובזה יתבאר הכתוב ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה, ע"ד שאמרו חז"ל (ב"ר פכ"א ס"ו) אין ועתה אלא תשובה, והעצה שיועיל תשובה גם על ד' חלוקי כפרה, הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה, ראשי תיבות פ"ה, רמז על זכרון תרועה, אשר בראש השנה שחל בשבת אין תוקעין בשופר אלא מזכירין אותו בפה, ומזה נראה כח מסירות נפש של בני ישראל שמוותרים על מצוה קדושה וסגולתה למען כבוד שמו יתברך ותקנת חז"ל, ודבר זה מכפר בצירוף תשובה על כל עבירה ועון.

[ב]

עוד יתבאר בדרך זה ובאו"א קצת ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה, על פי מה שכתב בתולדות יעקב

בחודש אלול אנו מתכוננים במסירות נפש להשי"ת לקראת ראש השנה, ועל ידי הכה של מסירות נפש יתכפר כל עבירה ועון.

והנה לא נשאר לנו זמן רב עד ראש השנה, ועלינו למלאות הזמן ולהתכונן בהכנה דרבה לקראת הימים הבאים לקראתנו לשלום, ימים נוראים, כולנו מאמינים שביום זה יעמוד כל אחד לפני דין ומשפט לפני הבור"ע כביכול היושב על כסא דין ודין כל הבריאה על כל דיבור מעשה ומחשבה, ועלינו להתכונן במליצי יושר בכדי שבבא יום ראש השנה ויחסרו המליצי יושר של תקיעת שופר יהיה לנו מליצי יושר שנבראו ממעשינו הטובים בחודש אלול, ולזה צריכים להרבות בלימוד התורה בתשובה ומעשים טובים, כל אחד יעשה לעצמו חשבון הנפש אמיתי בינו לבין קונו באיזה מצב הוא עומד, איך נראים מעשינו שעשה מיום עמדו על דעתו עד היום הזה, ויראו לתקן בהרהורי תשובה אמיתיים ולהרבות בתפלה ותחנונים להשי"ת, והשי"ת יקבל תפלות עמו ישראל, ואף כאשר יחסר כה של תקיעת שופר בראש השנה שחל בשבת, יהיה לנו המעשים טובים של חודש אלול, ותשובה תפלה וצדקה מעבירין את רוע הגזירה.

קרינו היום פרשת התוכחה, השי"ת יעזור תכלה שנה וקללותיה תחל שנה וברכותיה שיהיה סוף וקץ לכל צרות ישראל, אימה ופחד יאחו במה שמתרחיש בבתי בני ישראל, יש הרבה לבבות נשברות המצפים להושע בישועה מן השמים, השי"ת יאמר לצרות ישראל די ויתקבלו תפלות בני ישראל בכל מקום שהם, ונזכה כולנו לכתובה והתימה טובה שנת אורה ומתוקה, שנת גאולה וישועה, ישועה כללית וישועה פרטית לכל אחד מישראל, ימלא ה' כל משאלות לבינו לטובה, ונזכה להתרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

לתקן תקנה זו, כי לא היה רשות להוסיף על התורה, ואם כן לא היה שייך אצלם אותו ענין של מסירות נפש, ועל כן דוקא ישראל יודעין לרצות את בוראם בתרועה, במצות יום תרועה יהיה לכם, שממה שתקנו חכמים שלא לתקוע בראש השנה שחל בשבת, אנו רואים כח המסירות נפש של בני ישראל, ונכפר להם כל עון ואשמה, מה שאין כן אור"ע.

והנה כתב הגאון רבי שלמה קלוגער זלה"ה בקהלת יעקב (לראש השנה עמוד תרמד) דראה הקב"ה שהחכמים יתקנו שלא לתקוע בשבת ובמה יזכו בדין, לכך נתן להם חכמה לתקוע בכל אלול והתקיעות בכל אלול מועיל כמו השופר בראש השנה. ובזה מפרש הפייט (לשחרית כשחל בשבת) חכם חניטיו לתקוע בזה חודש, היינו לתקוע כל החודש, מכח דיום זה אם יקרה בשבת קודש, הוי רק זכרון תרועה ולא בפועל, רק זכרון התרועה, לכך יתקעו בכל החודש לתקן זה, עכ"ד. ולפי דרכינו מתחילין לתקוע בשופר בחודש אלול, כדי לעורר זכותן של ישראל שמוסרים נפשם וזכותם בעד תקנת חז"ל, ואינם תוקעין בראש השנה שחל בשבת.

אמנם יש עוד ענין של מסירות נפש, והוא השכמה באשמורת הבוקר, וכמו שכתב א"ז זלה"ה בייטב פנים (אור המקיף אות יב) לפרש החרוז מבעל החרדים, קדושין בניך בק העמים, מסרו נפשם כמו עולות ושלמים, לרצון שנת עינים נדדה. כי שבירת תאוות שינה להיות עומד ושונה בתורה הוא מעין מסירות נפש, וכמו שכתב רש"י במס' חולין (ה"ק ד"ה לרבות) כי נפש לשון תאוה וקורת רוח שהנפש נהנה ממנו. וכשמבטל תאוותו ורצונו מפני רצונו ית"ש ומגדד שינה מעיניו, הרי הוא כאילו מוסר נפשו והגאתו לה, עכ"ד. ועל כן בבא חודש אלול על כל אחד להזדרז לקום באשמורת הבוקר לעסוק בתורה ולהרבות באמירת תהלים בתפלה ותחנונים להבור"ע, להראות כי

נערך ע"י הוועד להוצאת ספרי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ותשוח"ח להם

קחו ברכה אל תוך בתיכם

נעמט אריין אין שטוב

דעם הייליגן רבי מאיר בעל הנס פושקע

פון כולל עצי חיים ד'סאטמאר בני ברק צדקת רבי מאיר בעל הנס

רופט: 917-880-2712

צו באקומען אויבער פושקע קען מען זיך ווענזן צו: **מו"ה יצחק אייזיק מנחם וויזל הי"ו** וואס איז געשטעלט געווארן דורך רבינו שליט"א אלס גבאי קודש מונעם כולל

קריאת שחרית ופסוקי שחרית "ברוך משה" רחוקי סאטמאר

ע"ש כ"ק רבינו הקוה"ט מרן משה בן הגה"ק רבי חיים צבי זיעוועכי"א

קרית יואל - בני ברק

המטרה: להמציא הלוואות גדולות בתשלומים נוחים ביותר לאנ"ש שהגיע זמן כלולות בניהם בשעתו"מ

"ברכת מזל טוב"

הגנו משגרים ברכת מזל טוב חמה ולבבית לאנשי החשובים כל אחד בשמו יבורך

הרב ר' **משה מנחם כהנא** שליט"א

רב דביהמ"ד אוהל יהושע

לארוסתו בנו הבח"ח ברוך הי"ד תלמיד ישיבתנו

הרה"ח ר' **אברהם אליהו אייזנבאך** שליט"א

להכנס בנו, הב' עזריאל שאול י"ד לעול התורה והמעוות

הרב ר' **אלי זאב יאקאב** שליט"א

רב שכונת רמת אליהו ראש"צ

ולחתנו הרה"ח ר' **משה חיים ווייס** שליט"א, מגדולי המוסדות

ולחז"ל הרה"ח ר' **יהושע ווייס** שליט"א
להולדת הנכד הבכור אצל בנו הר"ר יואל יצחק יאקאב הי"ד, לאנדאן

הרב ר' **פנחס ברוך לעבאוויטש** שליט"א

להולדת בנוי התאומים - השלום זכר בבית מדרשינו בשיכון

הר"ר **שמעון יואל בראך** הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' **שלמה יודא בראך** שליט"א

ולחתנו הרה"ח ר' **בנימין זאב ווייס** שליט"א

ולחז"ל הרה"ח ר' **יהושע ווייס** שליט"א
להולדת בנו, נכדם - השלום זכר בבית מדרשינו בשיכון

הר"ר **עזריאל ווייס** הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' **משה חיים ווייס** שליט"א
מגדולי המוסדות

ולחתנו הרה"ח ר' **משה מילער** שליט"א

ולוקטו הרה"ח ר' **יהושע ווייס** שליט"א
להולדת בתו, נכדתם - קידושא רבא בבית מדרשינו בשיכון

הר"ר **אשר ענזיל גליק** הי"ד

ולחתנו הרה"ח ר' **יוסף פנחס וואנהאצקער** שליט"א
הבר קופת גמ"ח המרכזי

ולחז"ל הרה"ח ר' **שאול אהרן וואנהאצקער** שליט"א
להולדת בתו, נכדתם - קידושא רבא בבית מדרשינו בשיכון

הר"ר **יואל יקותיאל יוסף מארקאוויטש** הי"ד

ולאביו הרה"ח ר' **שלמה מארקאוויטש** שליט"א

ולחתנו הרה"ח ר' **אהרן ווייסהויז** שליט"א

ולחז"ל הרה"ח ר' **דוד בערקאוויטש** שליט"א
י"ד קופת גמ"ח המרכזי

להולדת בתו, נכדתם - קידושא רבא בבית מדרשינו בזכרון מאיר

"נפש חיה"

ע"ש דרבנות הנדקת
מרת ח'ל' מיזליש ע"ה
בת מרן רבינו משה זיעווע
נלב"ע ח' שבט תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי מנחם משה"

ע"ש
ר' **מנחם משה גאנץ**
י"ד
ב"ר דוב י"ד
נלב"ע י"ג מנחם אב תשנ"ב
☆☆☆

"תורה לרוד"

ע"ש ר' **משה דוד**
מעלער י"ד
ב"ר חוקא"ל משולם י"ד
נלב"ע י"א תשרי תשנ"ח
☆☆☆

"אב"ן ישראל"

ע"ש ר' **אברהם נתן**
בערנאט י"ד
ב"ר ישראל י"ד
נלב"ע ב"ו חשון תשנ"ז
☆☆☆

"ציון נפש חיה"

ע"ש ר' **בן ציון בנעט**
י"ד ב"ר ישראל צבי י"ד
נלב"ע ט' שבט תשנ"ג
וונתו מרת ח'ל' ע"ה
ב"ר יהושע י"ד
נלב"ע י"א סיון תשנ"ה
☆☆☆

"חסדי בא"ר"

ע"ש ר' **אלכסנדר**
בנעט י"ד ב"ר עזרא י"ד
נלב"ע כ"ג ניסן תשנ"ז
וונתו מרת רייזל ע"ה
ב"ר אפרים י"ד שמעון
נלב"ע ה' שבט תשנ"א
☆☆☆

"משא"ת חיים"

ע"ש ר' **חיים גרין** י"ד
ב"ר מרדכי מנחם י"ד
נלב"ע כ"א אדר א' תשנ"ח
וונתו מרת **א"למע**
שינדל ע"ה
ב"ר משה אליהו י"ד
נלב"ע י"ב ניסן תשנ"ג

"חסדי שלמה זלמן"

ע"ש ר' **שלמה זלמן** י"ד
בן ר' מרדכי ווייצבערגער י"ד
נלב"ע ח' כסלו תשנ"ב
☆☆☆

"חסדי ישראל יעקב"

ע"ש ר'
ישראל יעקב אייזנבערגער י"ד
נלב"ע ב"ו אייר תשנ"ז
ואביו ר' נתן נטע ב"ר מנחם
פענדל י"ד ב"ו סיון תשנ"ה
ואמו מרת דינה ע"ה
ב"ר יעקב ישראל הלוי י"ד
נלב"ע כ"ט תמוז תשנ"ג
☆☆☆

"חסדי שמואל וחנה"

ע"ש
ר' **שמואל זאב צעוו** י"ד
ב"ר יעקב דוב י"ד
נלב"ע ג' תשרי תשנ"ח
וונתו מרת חנה ע"ה
ב"ר חיים משה י"ד
נלב"ע י"ב חשון תשנ"ז
☆☆☆

"אנשי חיים"

ע"ש
ר' **אביגדור פרידמאן** י"ד
ב"ר נחמ"ד י"ד
נלב"ע ז' שבט תשנ"ג
וונתו מרת חנה לאה ע"ה
ב"ר יעקב פרענקל מנחם י"ד
נלב"ע ב' אלול תשנ"ג
☆☆☆

"צב"א מרו"ם"

ע"ש ר'
צבי א"למלך געלמאן י"ד
נלב"ע ה' אלול תשנ"ט
וונתו מרת בריינדל ע"ה
בת ר' מרדכי מנחם י"ד
נלב"ע כ"ה תמוז תשנ"ט
☆☆☆

"אפריון נמט' לר'

ע"ש ר' **שמעון דאקאל** י"ד
בן ר' שניאור זלמן י"ד
נלב"ע ז' מנחם אב תשנ"ח
☆☆☆

"זכרון חיים צבי"

ע"ש ר' **חיים צבי שווארץ** י"ד
ב"ר הק"י אהבה טובה י"ד
נלב"ע י"ג כסלו תשנ"ה
☆☆☆

"ממכון שבתו

השגירה"
☆☆☆